

แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

โสภิตา พลเยี่ยม

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

GUIDELINES FOR ORGANIZING LIBRARY CLUB ACTIVITIES AT
HIGHER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICES, BANGKOK METROPOLIS

SOPIDA PHOLYIEM

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

2016

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธุกุล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร และ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสังกัดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูบรรณารักษ์ โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้ สถิติ t test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว โดยใช้สถิติ F test และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการ และการวางแผนการจัดกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม และด้านการดำเนินกิจกรรม ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

Thesis Title	Guidelines for Organizing Library Club Activities at Higher Secondary Schools Under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Offices, Bangkok Metropolis
--------------	---

Student's Name Miss Sopida Phonyiem

Degree Sought Master of Arts

Field of Study	Library and Information Science
----------------	---------------------------------

Academic Year 2016

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Dr. Prapat Pawinun Chairperson
2. Assoc. Prof. Chailerd Parisuttakoon

In this thesis, the researcher studies (1) the conditions under which library club activities are organized at higher secondary schools under the jurisdiction of Secondary Educational Service Area Offices, Bangkok Metropolis. The researcher examines and compares (2) the opinions of librarian teachers in respect to guidelines for the organization of library clubs as categorized by the schools at which they are employed, educational qualifications, school size, and work experience.

The sample population consisted of ninety-two librarian teachers at schools under the jurisdiction of Secondary Educational Service Area Offices, Bangkok Metropolis.

The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher.

Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of percentage, mean, and standard deviation through applications of a computer software program. In drawing comparisons between the means of two independent groups, the researcher relied on a *t* test technique. The one-way analysis of variance (ANOVA) technique was employed using the *F* test for testing the equality of group means. Scheffé multiple comparison method was also employed by the researcher.

Findings are as follows:

As members of the sample population, the librarian teachers exhibited overall opinions toward guidelines for organizing library club activities at a high level. When considered in each aspect, it was found that the librarian teachers evinced opinions at a high level in all aspects. The aspects with the highest mean were principles and the planning of activities. Next in descending order were the aspect of measurement and evaluation and the aspect of activity operations.

In testing hypotheses, the researcher found that librarian teachers who differed in work experience and the size of the school at which they were employed exhibited concomitant differences in opinions towards guidelines for organizing library club activities overall and for all aspects at the statistically significant level of .05. It was also found that librarian teachers who differed in educational qualifications and the Secondary Educational Service Area Office holding jurisdiction over their schools did not evince

parallel differences in their opinions toward guidelines for organizing library club activities overall and for all aspects.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธกุล รองศาสตราจารย์ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร และหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว และครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ซึ่งใช้เป็น เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณครูวรุณี ถ้ายอง ครูอุไรวรรณ บุญอุรพิภิญโญ ครูหทัยเพ็ญ คลายา นนท์ ครูมะลิวัลย์ จันทกนกการ และครูไข่มุก เหล่าสุนทร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือวิจัย ช่วยปรับแก้ข้อความในคำถามและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นที่สนับสนุนและให้โอกาสในการศึกษา ต่อระดับบัณฑิตศึกษาครั้งนี้ ขอบคุณพี่ น้อง ทุกคนที่ให้กำลังใจ และขอขอบคุณร่วม รุ่น LIS-RU รุ่น 19 ที่มีความรัก ความหวังดี และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่ผู้มีพระคุณสูงสุดในชีวิต แม่ที่อบรมเลี้ยงดู ด้วยความรัก ความเมตตา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกได้ประสบความสำเร็จ มีความสุข ความเจริญ รวมถึงกำลังใจจากทุกคนในครอบครัว

โสภิตา พลเยี่ยม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพประกอบ	(16)
บทที่	
1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	14
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	75

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	83
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยม- ศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	93
ตอนที่ 4 ผลทดสอบสมมติฐาน	100
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	107
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	108
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผลการวิจัย	116
ข้อเสนอแนะ	119
ภาคผนวก	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	121
บรรณานุกรม	144
ประวัติผู้เขียน.....	150

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้าง เวลาเรียน.....	18
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
3	จำนวนและร้อยละ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่- การศึกษามัธยมศึกษา มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร	80
4	จำนวนและร้อยละ ความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์ ประสิทธิภาพการทำงาน การสอนของครูบรรณารักษ์.....	82
5	จำนวนและร้อยละ จำนวนครูที่ปรึกษาชุมชนของห้องสมุดโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	83
6	จำนวนและร้อยละ จำนวนสมาชิกชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยม- ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	84
7	จำนวนและร้อยละ ชื่อกิจกรรมชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	85
8	จำนวนและร้อยละ ระดับชั้นของสมาชิกชุมชนของห้องสมุดโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	86
9	จำนวนและร้อยละ การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมชุมชนห้องสมุด- โรงเรียนมีเรียนชุมชนวันของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงาน- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	87
10	จำนวนและร้อยละ การจัดกิจกรรมเล่านิทาน/นาฏกรรมของห้องสมุด- โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	88

ตาราง	หน้า
11 จำนวนและร้อยละ กิจกรรมการเสนอหนังสือของห้องสมุดโรงเรียน-มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	89
12 จำนวนและร้อยละ มีการจัดกิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	90
13 จำนวนและร้อยละ การจัดกิจกรรมการใช้กิจกรรมเกมเพลงเพื่อนำไปสู่การอ่านของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	91
14 จำนวนและร้อยละ มีการจัดกิจกรรมยุวบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	92
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร	93
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	94
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	96
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด.....	98

ตาราง	หน้า
19 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สังกัด.....	100
20 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	101
21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ที่ขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน จำแนกตามขนาด.....	102
22 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	103
23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ประสพการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน	104
24 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างประสพการณ์การทำงานความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม	105

25	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างประสพการณ์การทำงาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินกิจกรรม	106
26	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างประสพการณ์การทำงาน ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านรวม	107

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน	36
3 การจัดกิจกรรมลักษณะที่ครูเป็นศูนย์กลาง	37
4 การจัดกิจกรรมมีลักษณะนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์และมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อกระตุ้นความสนใจไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ส่งเสริมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถทางวิชาการ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ฝึกฝนการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งยังฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ร่วมกิจกรรม นักเรียนกับครูอาจารย์ นักเรียนกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนกับชุมชนแวดล้อมอีกด้วย (สมพิศ โห้งาม, 2550, หน้า 15-16) การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้นั้น ต้องเข้าใจในจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรอย่างชัดเจนเสียก่อนว่าหลักสูตรต้องการอะไร ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเช่นใด การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นต้องจัดให้สอดคล้องและตอบสนองนโยบายของรัฐ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 บังคับใช้โดยยกเลิกฉบับ พ.ศ. 2520 (สมเกียรติ ศรีสกุล, 2539, หน้า 98) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ดำเนินการต่อเนื่อง ดังเช่น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมสร้างการพัฒนานุคลิก ลักษณะนิสัย ให้มีความรับผิดชอบ ความสามัคคี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความจงรักภักดีในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2533, หน้า 4) จนมาปัจจุบันมีพระราชบัญญัติ-

การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการ- การศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 8-9)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการรวมประสบการณ์ทุกรูปแบบที่โรงเรียนได้จัด หรือสนับสนุนให้จัดสำหรับนักเรียน แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนตาม หลักสูตร (สมเกียรติ ศรีสกุล, 2539, หน้า 95) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนตามความถนัดและความสนใจในลักษณะของชุมนุมทางวิชาการที่กระทรวง- ศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญ เห็นความจำเป็นในการที่จะจัดให้กับผู้เรียนเพิ่มเติมจาก การเรียนในชั้นเรียนปกติที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ เพื่อการผลิตกำลังคนที่มีความสามารถ มีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะต้องปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข (วันนอร์ มะทา, 2523, หน้า 1) หลักสูตรแกนกลาง กลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างไร ต่อการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนกับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความเป็นมา ของชุดโครงการวิจัยการพัฒนานวัตกรรม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 24) ส่วนหลักสูตรแกนกลาง- การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็น ต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของ การทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 20)

กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติหรือนอกเหนือจาก ตารางสอนวิชาต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความสนใจ ความสามารถและความถนัดของนักเรียน อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมี โอกาสแสวงหาความรู้ให้แตกฉานยิ่งขึ้นและเพื่อส่งเสริม พัฒนาทางด้านบุคลิกภาพของนักเรียนให้เหมาะสม ตามค่านิยมที่พึงงามของสังคมปัจจุบัน และอนาคต (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2544, หน้า 286) และการให้บริการหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยนักเรียนสามารถ สมัครเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด การดำเนินการได้รับความเห็นชอบ สนับสนุนจากครู และเป็นไปตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่โรงเรียนกำหนดไว้ (นันทนา เทพบริรักษ์, 2544, หน้า 3) กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติด้วย ตนเองในการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่มที่ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา เป็นการส่งเสริม ทักษะในสังคม ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันการปลูกฝังจิตสำนึกของ การทำประโยชน์เพื่อสังคม อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมเต็มเต็มความรู้และพัฒนา ความสนใจ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวาง โดยกิจกรรมนักเรียนจะมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 2)

โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดให้จัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตาม

ศักยภาพของตัวเอง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ซึ่งการจัด
การเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น
เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์นั้น ให้สถานศึกษา
จัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 24)

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นสถานที่รวบรวมวัสดุสารนิเทศทุกประเภท เพื่อให้บริการ
แก่ผู้ใช้ได้ศึกษาค้นคว้าวัสดุสารนิเทศตามความสนใจและตามความต้องการ และสามารถ
ตัดวงความรู้จากวัสดุสารนิเทศเหล่านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในการพัฒนา
สติปัญญา สมอง จิตใจ และบุคลิกภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาครอบครัว สังคม และ
ประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 1) ห้องสมุดโรงเรียน
จะมีหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาในหลักสูตรตามระดับ
การศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนตั้งอยู่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและ
การสอนของครู ห้องสมุดโรงเรียนจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ (learning resource
centers) เป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในการจัดการเรียน การสอน เพื่อให้บรรลุ
เป้าหมายของการศึกษา (รัฐจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร, 2524, หน้า 16)
เป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนซึ่งมีหน้าที่สนองต่อการศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ
ที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมของตนเอง ครอบครัวและ
ประเทศชาติได้ (ไชยา ภาวะบุตร, 2542, หน้า 7)

ห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ทั้งระบบที่มีการจัดประมวลประสบการณ์ให้แก่นักเรียนตามหลักสูตรใหม่ คือ มุ่งให้
นักเรียนรู้จักหาวิธีเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการค้นคว้าแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การคิดเป็น
ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นตามหลักและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สร้างขึ้น จากการปรับ
สภาพให้เข้ากับความเป็นไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากอิทธิพลของวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีที่เข้ามามีผลกระทบต่อสถานะของสังคมในปัจจุบัน ห้องสมุดจึงมีบทบาท
สำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน (ไชยา ภาวะบุตร, 2542, หน้า 9) และสนับสนุน
การศึกษาให้บรรลุการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นพื้นฐาน

สำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่าน การใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนในอนาคต และเป็นการส่งเสริมครูผู้สอนได้ใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอน และเพื่อให้ตนเองก้าวหน้าทางวิชาชีพ (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 4)

ห้องสมุดได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นหรือจูงใจให้นักเรียนมาใช้บริการของห้องสมุดมากขึ้น โดยในการจัดกิจกรรมห้องสมุดทุกครั้งต้องคำนึงถึงหลักในการจัด เพื่อกระตุ้นเร้าใจ และจูงใจนักเรียนให้เกิดความต้องการในการอ่าน เพื่อนักเรียนเลือกหนังสือได้ตามความต้องการ ความสนใจ และมีรสนิยมที่ดีในการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เพื่อให้เกิดวิจารณ์ในการอ่าน เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการอ่าน และเพื่อให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมของห้องสมุดและรู้จักห้องสมุดมากขึ้น (ไชยา ภาวะบุตร, 2542, หน้า 120) นอกจากนี้ ห้องสมุดโรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านและสนใจบริการของห้องสมุดมากขึ้น โดยแบ่งเป็น กิจกรรมที่เปิดสอนตามหลักสูตรโดยระบุว่า นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจอย่างน้อย 1 กิจกรรม และกิจกรรมการใช้ห้องสมุดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้าเรียนกิจกรรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียนให้ถือว่า “ผ่าน” และให้ใช้อักษร “ผ” ในกรณีที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ใช้อักษร “มผ”

กิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นเป็นครั้งคราวมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจห้องสมุด และรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (กุหลาบ ปิ่นลายนาถ, 2542, หน้า 191-192) กิจกรรมห้องสมุดบรรณารักษ์ควรพิจารณาเลือกจัดตามความเหมาะสม และตามโอกาส เพราะกิจกรรม แต่ละประเภทมีวิธีการและจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน ห้องสมุดต้องจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใช้บริการเป็นหลัก บรรณารักษ์ควรเลือกจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผู้ใช้บริการและขนาดของห้องสมุด ตลอดจนความพร้อมของบรรณารักษ์เองด้วย (วาณี ฐาปนวงศ์สานติ, 2531, หน้า 119) ปัจจุบันห้องสมุดโรงเรียนแต่ละแห่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรียน การได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชุมนุมห้องสมุดมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดควร

จัดกิจกรรมห้องสมุด อันประกอบไปด้วยกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ เรื่องการใช้ห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ ควรเปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปแบบ ของการจัดกิจกรรมไปตามยุค สมัย เพศ วัย และระดับความรู้ความสามารถของผู้ใช้ อยู่ตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง ให้ทันกับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อจูงใจให้ผู้ใช้ห้องสมุดอ่านหนังสือ ค้นคว้าวัสดุสารนิเทศ มาใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้องและ ประทับใจ สามารถเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างทั่วถึงครบถ้วน (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 1)

ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมชุมนุมให้แก่ นักเรียน อย่างหลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ซึ่งกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด เป็นการมุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับความรู้ ได้รับการฝึกฝนจนเกิดทักษะ ตลอดจนการคิด และมีเจตคติที่ดีต่อห้องสมุดโรงเรียน ต่อการอ่าน และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชน ห้องสมุดมีวัตถุประสงค์หลักการจัดในกิจกรรมชุมนุม คือ แนะนำการใช้ห้องสมุด ประโยชน์และคุณค่าของห้องสมุดโรงเรียน ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน โดยผ่าน กิจกรรมชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการจัดตั้งชุมนุมห้องสมุด และเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดตั้งชมรมห้องสมุดหรือ ชุมชนของห้องสมุดขึ้นเพื่อเป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนสนใจห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่ง รวบรวมวัสดุสารนิเทศไว้เป็นจำนวนมาก ทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับหนังสือมากขึ้น การจัดชมรมเกี่ยวกับการอ่านของห้องสมุดมีหลายชมรม เช่น ชมรมห้องสมุด ชมรมรัก- การอ่าน ชมรมนักอนุรักษ์หนังสือ ชมรมนอนหนังสือ เป็นต้น (ประภาส พาวินันท์, 2542, หน้า 211) เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้ถูกต้องตามระบบสากล เพื่อปลูกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 5)

สำหรับชุมนุมห้องสมุดครูบรรณารักษ์ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการตั้งชุมนุมห้องสมุด การจัดการบริการต่าง ๆ ให้ผู้คนสนใจสมัคร เป็นสมาชิก เมื่อมีชุมนุมแล้ว การบริการและการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดจะขยายวงกว้าง ในหมู่ผู้ใ้มากขึ้น เพราะสมาชิกชุมนุมเป็นผู้ใช้บริการจะช่วยสื่อข่าวสารได้เร็ว และ เป็นกันเองในหมู่ผู้ให้บริการ สมาชิกชุมนุมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของห้องสมุดด้วย เมื่อมี

อะไรมกพร่องหรือผิดปกติสมาชิกย่อมช่วยกันแก้ไขปรับปรุง หรือแจ้งครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียน ครูบรรณารักษ์สามารถคัดเลือกสมาชิกชุมนุม จากผู้สนใจการอ่าน และคัดเลือกกรรมการของชุมนุม ได้แก่ เป็นผู้สนใจการอ่านและรักหนังสือ เป็นผู้เสียสละเวลาช่วยเหลืองานห้องสมุดได้ และเป็นผู้มีผลการเรียนดี (วาณี ฐาปนวงศ์สานติ, 2531, หน้า 108)

การจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดโดยมีจุดประสงค์ทั่วไปดังนี้ เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์จากการเรียนวิชาต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่ดี มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ กรมวิชาการ (2534, หน้า 17) ชมรมต่าง ๆ ของห้องสมุดชุมนุม หรือ ชมรม คือ การรวมกลุ่มด้วยความสมัครใจของบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันจัดตั้งขึ้น วางระเบียบข้อบังคับเพื่อการบริหาร กิจกรรมชมรมห้องสมุดสามารถแบ่งออกได้มากมาย เช่น ชมรมห้องสมุด ชมรมรักการอ่าน ชมรมคนรักหนังสือ ฯลฯ มีแนวทางในการดำเนินงานเหมือนกัน ห้องสมุดจัดกิจกรรมชมรม 2 ชมรม คือ ชมรมห้องสมุด และชมรมรักการอ่าน ส่วนชมรมห้องสมุด งานห้องสมุดเป็นงานละเอียดและมีปริมาณงานมาก ยากแก่การที่บรรณารักษ์จะทำได้ทุกอย่างโดยลำพัง จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากนักเรียนจัดตั้งเป็นชมรมห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการใช้และการบริการห้องสมุดวัตถุประสงค์ ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะและความสามัคคี ตลอดจนการร่วมกิจกรรมของห้องสมุด และการแลกเปลี่ยนข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก และผู้มีความคิดก้าวหน้าอันจะนำประโยชน์มาให้กับชมรม (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 181-182) ชุมนุมห้องสมุด เพื่อส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาหาความรู้ เพื่อฝึกหัดให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และเพื่อการทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม (ไพโรจน์ นาคสุวรรณ และวันนอร์ มะทา, 2528, หน้า 213) ชุมนุมห้องสมุดโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมเน้น เพื่อส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อฝึกหัดให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

และเพื่อฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่อน้ำที่และสังคม (บุญทัน อยู่ชมบุญ, 2524, หน้า 127)

จากความสำคัญของชุมนุมห้องสมุดดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน และเป็นผู้ที่สอนกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดโรงเรียนโดยตรง เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดให้แก่ นักเรียนมีความจำเป็นมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการอ่านของผู้เรียนตามที่คุณเรียนสนใจ และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผน ในการปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนของชุมนุมห้องสมุดโรงเรียนให้ สอดคล้องตามศักยภาพของนักเรียน ตามสภาพของห้องสมุดโรงเรียน และเหมาะสมตรง ตามความต้องการของนักเรียนชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนต่อไป และ เพื่อให้นักเรียน ทุกคนที่เรียนชุมนุมห้องสมุดนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา-สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม สังกัดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ที่มีสังกัดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
4. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดและที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพและการจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ด้าน ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 119 แห่ง แห่งละ 1 คน ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด รวมทั้งสิ้น จำนวน 119 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 92 คน ซึ่งได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 43-45) และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนี้

- 1.1 วุฒิการศึกษา
- 1.2 ประสบการณ์การทำงาน
- 1.3 ขนาดของโรงเรียนต่างกัน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์หรือครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุด ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครด้าน หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด และการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์แก่นักเรียน ที่นอกเหนือจากการเรียนในวิชาปกติ ตรงตามความสนใจของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรมที่นักเรียนสนใจได้เอง ตามความถนัดของนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้กำกับดูแลและจัดการเรียนการสอน
2. ชุมนุมห้องสมุด หมายถึง การรวมกลุ่มความสนใจเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน โดยเฉพาะ มีการรวมกลุ่มจัดตั้ง วางแผนระเบียบ และข้อบังคับของชุมนุมห้องสมุด โดยมีครูบรรณารักษ์และครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้กำกับการเรียนการสอน หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมนุม
3. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับ การศึกษาต่อจากระดับประถมศึกษา มี 2 ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร หมายถึง สถานศึกษา ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
5. ครูบรรณารักษ์ หมายถึง ครูบรรณารักษ์ที่สอนชุมนุมห้องสมุดหรือครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

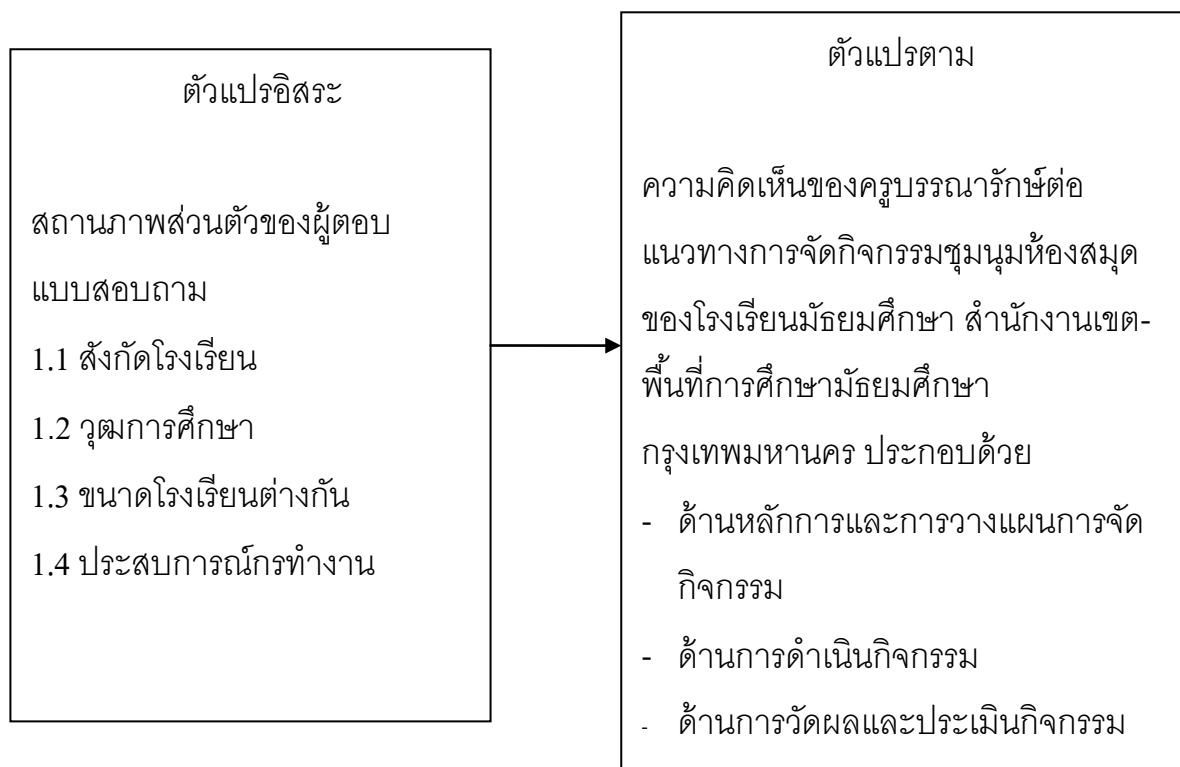
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม
ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดกรอบแนวคิด
ในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในส่วนนี้ผู้วิจัยเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 1.1 ความเป็นมาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 1.2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 1.3 กิจกรรมนักเรียน
2. กิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
 - 2.1.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับห้องสมุด
 - 2.1.1.1 ความหมายของห้องสมุด
 - 2.1.1.2 หน้าที่ของห้องสมุด
 - 2.1.1.3 ลักษณะของห้องสมุดที่ดี
 - 2.1.1.4 องค์ประกอบของห้องสมุด
 - 2.1.1.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับห้องสมุด
 - 2.1.1.6 มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียน
 - 2.1.1.7 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดโรงเรียน
 - 2.1.1.8 กิจกรรมห้องสมุด
 - 2.2 เป้าหมายของกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
 - 2.3 การจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ความเป็นมาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพต้องอาศัยการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อกระตุ้นความสนใจไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ส่งเสริมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถทางวิชาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ฝึกฝนการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งยังฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ร่วมกิจกรรม นักเรียนกับครูอาจารย์ นักเรียนกับโรงเรียน หรือสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนกับชุมชนแวดล้อมอีกด้วย (สมพิศ โห้งาม, 2550, หน้า 15-16) การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้นั้น ต้องเข้าใจในจุดมุ่งหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรอย่างชัดเจนเสียก่อนว่าหลักสูตรต้องการอะไร ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเช่นใด การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ต้องจัดให้สอดคล้องและตอบสนองนโยบายของรัฐ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 บังคับใช้ โดยยกเลิกฉบับ พ.ศ. 2520 (สมเกียรติ ศรีสกุล, 2539, หน้า 98) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ดำเนินการต่อเนื่อง ดังเช่น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมสร้างการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ให้มีความรับผิดชอบ ความสามัคคี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความจงรักภักดีในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2533, หน้า 4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการรวมประสบการณ์ทุกรูปแบบที่โรงเรียนได้จัดหรือสนับสนุนให้จัดสำหรับนักเรียน แต่มิได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร (สมเกียรติ ศรีสกุล, 2539, หน้า 95) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและความสนใจในลักษณะของชุมนุมทางวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญ เห็นความจำเป็น

ในการที่จะจัดให้กับผู้เรียนเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ เพื่อการผลิตกำลังคนที่มีความสามารถมีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะต้องปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วันนอร์ มะทา, 2523, หน้า 1)

ดังนั้น วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 4) ต้องมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษา ในสิ่งที่ตนเองสนใจและตรงตามความถนัดของตัวเอง จึงได้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ยังมีกิจกรรมเข้ามาในหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 20-24)

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ แยกแยะ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้ เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด

และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนเองและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ขึ้นสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้

ตาราง 1

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6	ม. 1	ม. 2	ม. 3	ม. 4-6
กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	1,560 (39 นก.)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360
รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัด	ปีละไม่เกิน 80 ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
เพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น										
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี
										ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติมสถานศึกษาสามารถ
ดำเนินการ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน
พื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนด
และสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็น
รายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม
จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลา สำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับ
ปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียน
ได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป. 1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดกิจกรรมนักเรียน

ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ การประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็น
พื้นฐานในการพัฒนาสติปัญญาและลักษณะนิสัยอันดีงามแก่ผู้เรียน เพื่อการเป็นพลเมืองดี
ของประเทศชาติสืบไปในภายภาคหน้า นอกจากเป็นแหล่งให้ความรู้แล้ว โรงเรียนยังเป็น
ที่รวมของเด็กในวัยที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เด็กที่กำลังฝึกจะเป็นสมาชิกที่ดี
ของสังคม มีความต้องการเพื่อนที่จะรวมกลุ่ม และกลุ่มนั้นมักจะประกอบไปด้วยสมาชิก
ซึ่งมีความสนใจที่ใกล้เคียงกัน โรงเรียนจึงควรใช้การรวมกลุ่มและพลังจากการรวมกลุ่ม

ไปในทางสร้างสรรค์ และมีจุดหมายโดยอาศัยกิจกรรมเป็นเครื่องมือ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 16)

1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีหรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์
 - 1.2 กิจกรรมอื่น ๆ
2. กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

การจัดให้มีกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนหลายประการ เช่น ได้ค้นพบความสนใจและความถนัดที่แท้จริงของตนเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ได้ค้นพบว่าตนเหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับในกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับในบทบาทนั้น ทำให้ได้รักและผูกพันกับโรงเรียนรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและฝึกนิสัยที่ดีของการอยู่ในสังคม เช่น การยอมรับผู้อื่น ความอดทน การถนอมน้ำใจกัน เป็นต้น (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 3)

แนวทางการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2534, หน้า 1)

1. จะต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู
5. จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. จะต้องมีโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม โครงการ และระเบียบข้อบังคับจะต้องเป็นของสถานศึกษา
7. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครู อาจารย์ของโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
8. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษาเว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

9. การจัดการให้มีกิจกรรมเลือกใด ๆ หรือไม่ ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

10. ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการจ่ายเงินหรือพัสดุของอื่น ๆ ให้เป็นการประหยัด และเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติ

11. ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่า กิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสม มีการกระทำ หรืออาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้น ๆ เสีย

กิจกรรมนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (กิจกรรมอื่น ๆ) หมายถึง การรวมกลุ่มของนักเรียนที่มีความสนใจ ความถนัดร่วมกันเพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดโดยช่วยกันคิด

ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ไขปัญหา อันจะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย เพราะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นนักเรียนวัยรุ่น มีความต้องการที่จะรวมกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมการเรียนและกิจกรรมสังคม (กรมสามัญศึกษา, 2534, หน้า 49-50)

การจัดกิจกรรมนักเรียนมีจุดเน้นดังต่อไปนี้

1. เน้นการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม
2. เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติกิจกรรม
3. เน้นให้เกิดทักษะกระบวนการ
4. เน้นได้พัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมกับ

นักเรียน

โรงเรียนควรเสนอแนะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ โดยอาจจะเสนอกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
2. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร
3. กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์
4. กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

5. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
8. กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
9. กิจกรรมกีฬา
10. กิจกรรมนันทนาการ
11. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
12. กิจกรรมทัศนศึกษา
13. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

ในการจัดกิจกรรมแต่ละประเภทนั้น นักเรียนอาจจะรวมกลุ่มเป็นกิจกรรมย่อย ๆ ในรูปของชุมนุม ชมรม กลุ่มหรืออื่น ๆ ก็ได้

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2534, หน้า 57)

1. กำหนดระเบียบว่าด้วยกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยตั้งกรรมการจัดทำระเบียบว่าด้วยกิจกรรมนักเรียน โดยการสำรวจความพร้อมด้านต่าง ๆ อาทิ บุคลากร อาคาร สถานที่ งบประมาณ และความสนใจของนักเรียน เพื่อกำหนดเป็นนโยบาย บริหารงานกิจกรรมนักเรียน

2. ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน รวมทั้งชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละประเภท ตลอดจนให้ข้อมูลสำหรับให้นักเรียนตัดสินใจเลือกสมัครเป็นสมาชิก

3. การรับสมัครสมาชิก คณะกรรมการแต่ละกิจกรรมประกาศรับสมัครสมาชิกที่มีความถนัด และความสนใจหรือกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน รวมกลุ่มกัน เพื่อจัดกิจกรรม และตั้งคณะกรรมการดำเนินการ หลังจากนั้นนักเรียนได้สมัครเป็นสมาชิก กิจกรรมชุมนุมใดชุมนุมหนึ่งแล้ว หากประสงค์จะเปลี่ยนแปลงก็สามารถทำได้ภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากที่โรงเรียนประกาศให้ดำเนินงานกิจกรรมได้

เมื่อแต่ละกิจกรรมได้จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรมร่วมกัน
2. เสนอแผนงาน โครงการ และรายละเอียดประกอบให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมได้พิจารณาตรวจสอบ แล้วนำเสนอหัวหน้าหมวดกิจกรรมเพื่อขออนุมัติจากผู้บริหาร
3. กำหนดปฏิทินงานตามแผนงาน โครงการที่ได้รับอนุมัติ
4. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนและปรับปรุงแก้ไข
5. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ
6. ประเมินผลรวม จัดทำรายงานเสนอครูที่ปรึกษา และผู้บริหารเพื่ออนุมัติผลการร่วมกิจกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม
 2. เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกกิจกรรมหลากหลายตามความสนใจ ความถนัด และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมาย แนวการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
 3. อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรม และรับสมัครสมาชิกใหม่
 4. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมและประสานงานกับหัวหน้าหมวดกิจกรรมในการบริหารกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ
 5. เป็นที่ปรึกษา ช่วยเหลือ และร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนอย่างใกล้ชิด
 6. บันทึกผลการประเมินผลการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
- นักเรียนบทบาทภายในกิจกรรมมีบทบาทดังนี้
1. สมัครเป็นสมาชิก และร่วมกิจกรรมตามระเบียบกำหนด
 2. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม
 3. ร่วมประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวางแผนการปฏิบัติร่วมกับสมาชิกอื่น
 4. ร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามที่วางแผนไว้อย่างสม่ำเสมอ
 5. สรุปผลงาน หรือผลการปฏิบัติกิจกรรมทุกภาคเรียน

ความหมายของกิจกรรมนักเรียน

ดังได้กล่าวในเบื้องต้นแล้วว่า การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ บังเกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียนโดยตรงนั้น จะต้องอาศัยการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ เพราะนอกจากจะกระตุ้นความสนใจไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายแล้ว ยังส่งเสริมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถทางวิชาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ฝึกฝนการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งยังฝึกทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ก่อให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ร่วมกิจกรรม นักเรียนกับครูอาจารย์ นักเรียนกับโรงเรียน หรือสถานศึกษา ตลอดจนนักเรียนกับชุมชนแวดล้อมอีกด้วย ดังได้มีนักวิชาการต่าง ๆ อธิบายถึงความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้อย่างน่าสนใจดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ (2543, หน้า 2) ให้ความหมายกิจกรรมนักเรียนว่า เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสนใจและความถนัด มีใช้กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนในการเรียนวิชาต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนและสอบให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่ควรเป็นการประกอบกิจกรรมร่วมกัน โดยให้นักเรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำและช่วยกันแก้ปัญหา ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

ภิญโญ สาธร (2523, หน้า 2) กล่าวถึง ความหมายของกิจกรรมนักเรียนว่า หมายถึง บรรดากิจกรรมรวมหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษากับนักเรียนนอกห้องเรียน ปริมาณและคุณภาพของกิจกรรมนักเรียนมีเพียงใดขึ้นอยู่กับโรงเรียนแต่ละแห่ง และความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษาของนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2528, หน้า 38) กล่าวถึง กิจกรรมนักเรียนว่า เป็นกิจกรรมที่ประกอบในหรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษากับนักเรียนนอกห้องเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนและดำเนินการเอง โดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณะอาจารย์และไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531, หน้า 455) อธิบายความหมายของกิจกรรมนักเรียนว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียน

และนอกเหนือจากหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดให้เรียนในเวลาปกติ ทั้งนี้ด้วยความสมัครใจของนักเรียนเอง และด้วยความช่วยเหลือเอื้ออำนวยความสะดวกของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ตัวอย่างกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การดำเนินงานของสภานักเรียน ชุมนุม หรือชมรมต่าง ๆ ที่นักเรียนตั้งขึ้นในโรงเรียน เช่น ชมรมดนตรีไทย ชมรมกีฬา ชมรมศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

กิจกรรมนักเรียนจึงเป็นกิจกรรมที่โรงเรียน หรือสถานศึกษากับนักเรียนร่วมมือกันจัดให้มีขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน ในการสร้างเสริมประสบการณ์และเพิ่มพูนแก่นักเรียน ให้บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้จะไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ทั้งสิ้น

ประเภทกิจกรรมนักเรียน

ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน สามารถจำแนกกิจกรรมที่นักเรียนได้เข้ามามีบทบาทและร่วมกิจกรรมออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (คำรง ประเสริฐกุล, 2542, หน้า 25-27)

1. กิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอน แต่เป็นกิจกรรมเสริมที่จัดให้นักเรียน ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งได้แก่

- 1.1 กิจกรรมการปฐมนิเทศ-ปัจฉิมนิเทศ
- 1.2 กิจกรรมหน้าเสาธง และการออกกำลังกายหน้าเสาธง
- 1.3 กิจกรรมโฮมรูม
- 1.4 กิจกรรมกีฬาภายใน
- 1.5 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.6 กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์และชุมชน
- 1.7 กิจกรรมเสริมสร้างรายได้ระหว่างเรียน
- 1.8 กิจกรรมสภานักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน

2. กิจกรรมในหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและเลือกเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมบังคับในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งต้องเรียนตามเพศ และความสมัครใจ

2.2 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรม ในสถานศึกษา โรงเรียนสามารถเลือกจัดได้ตามความต้องการของนักเรียนและความพร้อม ของโรงเรียน กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่

- 2.2.1 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
- 2.2.2 กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร
- 2.2.3 กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์
- 2.2.4 กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- 2.2.5 กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- 2.2.6 กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
- 2.2.7 กิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
- 2.2.8 กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
- 2.2.9 กิจกรรมกีฬา
- 2.2.10 กิจกรรมนันทนาการ
- 2.2.11 กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
- 2.2.12 กิจกรรมทัศนศึกษา
- 2.2.13 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

และรักษาดินแดน (สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย)

2.3 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน โดยหมุนเวียนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นให้ครบ ตามความต้องการและความจำเป็น โดยจัดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบ/สัปดาห์/ ภาค และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค

2.4 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ตามความสนใจ ความสมัครใจ ความจำเป็น โดยมี ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องคอยดูแล ใช้เวลาเข้าร่วม

กิจกรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค ส่วนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ได้กำหนดคาบเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

นอกจากนี้ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524, หน้า 221-224) ได้จำแนกประเภทของ กิจกรรมนักเรียนไว้ว่า ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมการประชุม กิจกรรมชุมนุมหรือชมรม กิจกรรมที่กระทำนอกโรงเรียน กิจกรรมเกี่ยวกับการพิมพ์ กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬา กิจกรรมเกี่ยวกับดนตรี กิจกรรมเกี่ยวกับการละครและการพูดคุย ในที่สาธารณะ กิจกรรมสังคมสงเคราะห์ และกิจกรรมโฮมรูม

อนึ่ง Glatthorn and Norman (1986, pp. 101-102) ได้กล่าวถึงกิจกรรมนักเรียน ที่สมบูรณ์แบบว่าประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท ได้แก่

1. กิจกรรมด้านกีฬา ประกอบด้วยการจัดกีฬา 2 ประเภท คือ การแข่งขันกีฬา ระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ กับกีฬาภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถทางกีฬาได้แสดงความสามารถของตนให้ปรากฏ ทั้งยังสมานสามัคคีแสดงถึงความเป็นหมู่คณะเดียวกันของนักเรียนอื่น ๆ ทั้งโรงเรียนให้มีมากขึ้น โดยชนิดของกีฬา ที่จะแข่งขันในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน ได้แก่ บาสเกตบอล ฟุตบอล วอลเลย์บอล เทนนิส เปตอง เป็นต้น

2. กิจกรรมพิธีการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการประชุมและกิจกรรมทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง อันเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่า เนื่องจากเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จะช่วยให้เด็กที่ ขลาดกลัว หรือขี้อาย ให้สามารถเข้าร่วมงานกับเพื่อน ๆ ได้ตามความสามารถของตนเอง

3. กิจกรรมกลุ่มสนใจ หมายรวมถึงกิจกรรมชนิดต่าง ๆ เช่น กิจกรรมของชุมนุม (ชมรม) ต่าง ๆ กิจกรรมของกลุ่มการพิมพ์ กิจกรรมของชุมนุมละคร กิจกรรมชมรมดนตรี เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถตาม ความสนใจในการร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่

ด้วยเหตุที่กิจกรรมนักเรียนที่จะเกิดขึ้นนั้นมีอยู่มากมาย จึงได้มีการแบ่งประเภท ของกิจกรรมนักเรียนไว้ ดังเช่น

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2520, หน้า 6-8) ได้แยกประเภทของกิจกรรมนักเรียน ออกได้ ดังนี้

1. กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนปกครองกันเอง เช่น สภานักเรียน องค์การนิสิต สภานิสิต เป็นต้น

2. กิจกรรมเกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ชุมนุมบำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การณรงค์เพื่อทำความสะอาดถนนหนทาง การพัฒนาวัด ลูกเสือ ยุวกาชาด เป็นต้น

3. กิจกรรมทางศาสนา เช่น กิจกรรมทางพุทธศาสนา กิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ

4. กิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญของชาติไทย กิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นและประเทศ กิจกรรมเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

5. กิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาและกรีฑา เช่น การแข่งขันกีฬาสี กีฬาระหว่างชั้น หรือ กีฬาระหว่างโรงเรียน

6. กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดและการแสดงละคร เช่น ปาฐกถาและโต้วาที การแสดงละคร เป็นต้น

7. กิจกรรมเกี่ยวกับดนตรี เช่น ดนตรีไทย ดนตรีสากล วงดุริยางค์ เป็นต้น

8. กิจกรรมทางวิชาการ ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมสังคมศึกษา เป็นต้น

9. กิจกรรมเกี่ยวกับความสนใจพิเศษ เช่น วิทย์ การถ่ายรูป การสะสมแสตมป์ เป็นต้น

10. กิจกรรมเกี่ยวกับการพิมพ์ เช่น ชุมนุมหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์รายเดือน หนังสือรุ่น เป็นต้น

11. กิจกรรมเกี่ยวกับโฮมรูม

12. กิจกรรมเกี่ยวกับทัศนศึกษาหาความรู้นอกโรงเรียน

13. กิจกรรมเกี่ยวกับการประชุม เช่น การประชุมของโรงเรียน การเชิญวิทยากร มาบรรยาย เป็นต้น

บ๊วแมน (Baughman) (อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2520, หน้า 8) ได้จำแนกประเภทของกิจกรรมนักเรียนไว้ 10 ประเภท คือ

1. สภานักเรียน (student council)

2. ชุมนุม (clubs)

3. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพิมพ์ (publication)
4. การแสดงนิทรรศการทางศิลปะ (art exhibition)
5. การแสดงละคร (drama)
6. การแสดงดนตรี (music)
7. การทัศนอาจร (sight seeing excursion)
8. การกีฬาและกรีฑา (sport and athletics)
9. การประชุม (assembly)
10. การสังคมสงเคราะห์ (social welfare)

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีกิจกรรมนักเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมลูกเสือหรือยุวกาชาด หรือเนตรนารี
2. กิจกรรมทางศาสนา
3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
4. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
5. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมนันทนาการ
10. กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร

กิจกรรมทั้ง 10 ประการนี้ แต่ละประเภทโรงเรียนอาจแยกจัดเป็นกิจกรรมย่อยได้อีกหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ อาจแยกจัดเป็นยุวกสิกรในระดับประถมศึกษา หรือชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ในระดับมัธยมศึกษา หรือชุมนุมสหกรณ์ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนแต่ละแห่ง อาจจัดกิจกรรมไม่เหมือนกัน มากน้อยต่างกันตามสภาพของโรงเรียน และความพร้อมทางด้านทรัพยากร กิจกรรมที่นิยมจัดกันบ่อย ๆ ในโรงเรียน ได้แก่ สถานักเรียน ชุมนุม นิทรรศการ การประชุม

การแสดงละครและดนตรี ทักษะศึกษา กีฬา สิ่งตีพิมพ์ และการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งจะกล่าวในโอกาสต่อไป

หลักการจัดกิจกรรมนักเรียน

การจัดกิจกรรมนักเรียนจัดเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนานักเรียน ซึ่งจะช่วยสรรค์สร้างให้นักเรียนสามารถพัฒนาสมรรถพัฒนาในตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะความเชี่ยวชาญ ทั้งในด้านวิชาการและด้านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษากลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ ที่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติได้เป็นอย่างดีและเต็มกำลังความสามารถ ดังนั้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ แก่นักเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในอันที่จะพัฒนานักเรียนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องวางแผนและกำหนดการจัดกิจกรรมนักเรียนต่อไปนี้ (กรรณิกา พันธ์อำพล, 2535, หน้า 43-45)

1. กิจกรรมแต่ละประเภทที่จะให้มีขึ้น ให้เป็นหลักฐานโดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะนักเรียน ในการกำหนดความมุ่งหมายของกิจกรรมแต่ละประเภท
2. วางระเบียบกฎเกณฑ์ให้ชัดเจนในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยกำหนดว่านักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน คนละจำนวนเท่าไร เช่น อย่างน้อย 1 กิจกรรม และไม่เกิน 3 กิจกรรม หรืออย่างน้อย 2 กิจกรรม และไม่เกิน 3 กิจกรรม เป็นต้น
3. การจัดกิจกรรมนักเรียนทุกกิจกรรมต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาการของเด็กนักเรียนสำคัญ โดยนักเรียนจะเป็นผู้ที่ได้ผลประโยชน์สูงสุดจากการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ใช่มุ่งเพื่อความดีความชอบของครูหรือผู้บริหาร
4. ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่า ภารกิจของครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน เป็นการปฏิบัติงานปกติของครูโดยสามารถที่จะคิดเป็นชั่วโมงการสอนเพิ่มขึ้นจากการสอนในชั้นเรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารจะต้องวางกฎเกณฑ์ให้ชัดเจน เช่น การร่วมกิจกรรม 1 วัน คิดเป็นชั่วโมงการสอน 2-4 ชั่วโมง เป็นต้น

5. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีอำนาจเด็ดขาดในการพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ ว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ในกรณีที่เห็นว่ากิจกรรมบางกิจกรรมได้ผลไม่คุ้มค่ากับเวลาและทุนที่จะต้องเสียไป

6. การกำหนดชนิดและประเภทของกิจกรรมว่า จะจัดกิจกรรมอะไรประเภทใด ให้ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน และความต้องการของนักเรียน เพราะโรงเรียนแต่ละแห่งจะมีจำนวนนักเรียนไม่เท่ากัน จึงควรอยู่ในดุลยพินิจของผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาถึงการเลือกกิจกรรมและชนิดของกิจกรรมที่จะจัดเป็นสำคัญด้วย

7. คำนึงถึงเวลา สถานที่ในการจัดกิจกรรมว่า จะเป็นผลดีผลเสียแก่นักเรียนหรือไม่ เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมนักเรียนที่อาจทำ ๆ ได้ คือ

7.1 ก่อนหรือหลังเวลาเรียน

7.2 กำหนดขอบข่ายของวันใดวันหนึ่งเป็นวันเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ภาคบ่ายของวันพุธ

7.3 วันหยุดราชการ

สำหรับสถานที่ในการจัดกิจกรรม ถ้าสามารถจะจัดภายในบริเวณโรงเรียน หรือบริเวณใกล้เคียงได้จะทำให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย และสนุกสนาน

8. เศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะนักเรียนของเรานั้นต้องอาศัยเงินจากผู้ปกครอง หากผู้ปกครองเศรษฐกิจไม่ดีฐานะทางการเงินก็จะไม่ดีด้วย ฉะนั้น กิจกรรมที่จัดจึงไม่ควรจะให้กระทบกระเทือนเกี่ยวกับการเงินของผู้ปกครองนักเรียน จะทำให้ขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรม

9. โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องควบคุมดูแลและแนะนำเกี่ยวกับการเงิน การพัสดุ และการบัญชีของกิจกรรมทุกประเภท โดยผู้บริหารอาจจะมอบให้ครูอาจารย์ช่วยกันรับผิดชอบ แต่การทำบัญชีควรเป็นนักเรียน โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

10. ควรจะมีการประเมินผลในการจัดกิจกรรมทุกประเภท ทุกชนิด เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูลในการจัดครั้งต่อไป ทั้งนี้ การประเมินผลจะทำให้ได้รับประโยชน์ทั้งโรงเรียนและตัวนักเรียน โดยจะประเมินทั้งวิธีการดำเนินการจัด ชนิดของกิจกรรม รวมทั้งครูอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

กรมสามัญศึกษา (2533, หน้า 45-46) ได้วางหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. จะต้องเป็นไปตามหลักนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีงานระหว่างนักเรียนและครู
5. จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. ต้องมีโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรมโครงการ โดยระเบียบข้อบังคับจะต้องเป็นของโรงเรียน
7. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครูอาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
8. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม จะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในโรงเรียนนั้น เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร โรงเรียนนั้น ๆ
9. การจัดให้มีกิจกรรมเลือกใด ๆ หรือไม่ ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร โรงเรียนนั้น ๆ
10. ให้โรงเรียนควบคุมเรื่องการจ่ายเงินหรือพัสดุอื่น ๆ ให้เป็นการประหยัด และเป็นไปตามระเบียบเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ
11. ในกรณีที่ผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสม มีการกระทำหรืออาจนำซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้โรงเรียนยกเลิกกิจกรรมนั้น ๆ

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมนักเรียนยังเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบ สนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม หากการจัดกิจกรรมนักเรียนไปได้ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์นานัปการ ในทำนองเดียวกันหากการจัดกิจกรรมนั้นขาดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนขาดการวางแผนที่ดีให้รอบคอบรัดกุม ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหาใช่เช่นกัน อาทิ

1. ถ้าจัดกิจกรรมนักเรียนไม่ดี อาจก่อให้เกิดความแตกแยกเป็นก๊กเป็นพวก เช่น การแข่งขันกีฬา
 2. กิจกรรมถ้าจัดไม่ดี เป็นกิจกรรมของคนส่วนน้อย นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนใช้เงินค่ากิจกรรมของตนอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้
 3. ถ้านักเรียนร่วมกิจกรรมมากเกินไปอาจทำให้ผลการเรียนลดลง กิจกรรมบางอย่างต้องหยุดโรงเรียนมาซ้อมเล่น
 4. อาจารย์ที่ปรึกษาบางคนรู้สึกว่าคุณเองมีภาระเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น
 5. ครูบางคนมักจะอ้างว่าต้องอยู่กับกิจกรรมนักเรียน ทำให้ขาดการสอนและคุณภาพของการสอนลดลง
 6. กิจกรรมบางอย่างต้องลงทุนมาก เช่น การละคร การถ่ายภาพ โรงเรียนไม่สามารถช่วยเหลือได้ทั้งหมด เป็นผลทำให้ผู้ปกครองเดือดร้อน
 7. ครูบางคนรับอาสาช่วยจัดกิจกรรมเพื่อหวังผลตอบแทนทางอื่น
 8. กิจกรรมที่จัดโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ย่อมนำภัยมาสู่โรงเรียน และอาจนำไปสู่การทำลายความมั่นคงของประชาชาติได้
- ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมนักเรียนขึ้นในโรงเรียนจำเป็นต้องพิจารณาให้รอบคอบโดยถือหลักปฏิบัติ ดังนี้
1. กิจกรรมทุกประเภทจะต้องอยู่ในความดูแลของผู้บริหารและครูอย่างใกล้ชิด
 2. ต้องมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
 3. จำนวน ชนิด และประเภทของกิจกรรม ควรได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนและความต้องการของนักเรียน
 4. ต้องมีวิธีการจำกัดจำนวนกิจกรรมของนักเรียน จำนวนสมาชิกที่จะเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมเหล่านั้นด้วย
 5. ควรมีการแนะนำเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรม
 6. ครูและนักเรียนมีสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
 7. เวลา สถานที่ และภาวะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเสมอ
 8. กิจกรรมทุกอย่างต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาการของเด็ก ไม่ใช่เพื่อความดีความชอบของครูและนักเรียน

9. พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม
บางอย่าง

10. หากมีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้องจะต้องแสดงรายรับรายจ่ายให้ละเอียด

การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน

โดยทั่วไปแล้วสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่ง จำเป็นต้องดูแลการจัดกิจกรรม
นักเรียนให้เหมาะสม น่าสนใจ และเป็นประโยชน์แก่นักเรียนให้มากที่สุด เพื่อเสริมสร้าง
ทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ให้นักเรียนคิดเป็น รู้จักที่จะเลือก
ปฏิบัติตนเองให้เหมาะสมกับสังคมแวดล้อม รู้จักควบคุมตนเอง ทนสมัย ทนเหตุการณ์
ทันโลก ทันเทคโนโลยี สามารถใช้สติปัญญาในการเผชิญและพิชิตปัญหา พัฒนาตนเอง
ได้เต็มศักยภาพและทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตน สังคม และประเทศชาติได้ (แผนการศึกษา-
แห่งชาติ : 6) และเพื่อให้กิจกรรมนักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ข้างต้น โรงเรียนจึงควรยึด
หลักการจัดกิจกรรมในโรงเรียนดังต่อไปนี้ (ดำรง ประเสริฐกุล, 2542, หน้า 33-34)

1. กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องอยู่ในความดูแลของโรงเรียน โดยมีครูอาจารย์ทำหน้าที่
ให้คำปรึกษา
2. การจัดกิจกรรมจะต้องยึดถือปรัชญาและจุดมุ่งหมายในการศึกษาเป็นหลักสำคัญ
3. การจัดกิจกรรมใด ๆ จะต้องไม่มีผลเสียต่อการเรียนการสอนของนักเรียน
4. การจัดกิจกรรมจะต้องยึดหลักการจัดกิจกรรมเพื่อนักเรียน ส่วนผู้บริหาร และ
ครูอาจารย์มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและคอยควบคุมดูแล
5. การจัดกิจกรรมจะต้องยึดหลักประชาธิปไตย ให้นักเรียนได้กล้าแสดงความคิด
กล้าตัดสินใจ และช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
ถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการยิ่งขึ้น กรมสามัญศึกษา (2533, หน้า 49-52)
จึงได้กำหนดขอบเขตของกิจกรรมนักเรียน โดยให้โรงเรียนควรเสนอแนะให้นักเรียนเลือก
เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ แล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มเป็นกิจกรรมต่าง ๆ
ในรูปของชุมนุม ชมรม กลุ่ม หรืออื่น ๆ ก็ได้ โดยกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. กิจกรรมเสริมอาชีพ อาจแยกเป็นชุมนุมซ่อมจักรยาน ชุมนุมขายของที่ระลึก
ชุมนุมตัดผม ฯลฯ

2. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร อาจแยกเป็นชุมนุมไม้ดอกไม้ประดับ ชุมนุมเพาะเห็ด ชุมนุมเลี้ยงไก่กระทง ฯลฯ
3. กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์ อาจแยกเป็นสหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์
4. กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อาจแยกเป็นชุมนุมทอผ้า ชุมนุมช่างเชื่อม-โลหะแผ่น ชุมนุมช่างรูปพรรณ ฯลฯ
5. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม อาจแยกเป็นชุมนุมพุทธศาสนา ชุมนุมการเล่นพื้นเมือง ชุมนุมดนตรีไทย ชุมนุมนาฏศิลป์ ฯลฯ
6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย อาจแยกเป็นชุมนุมส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ชุมนุมประดิษฐ์วัสดุจากท้องถิ่น ฯลฯ
7. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด อาจแยกเป็นชุมนุมนักอ่าน ชุมนุมสะสมหนังสือเก่า ฯลฯ
8. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมวรรณศิลป์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ ฯลฯ
9. กิจกรรมกีฬา อาจแยกเป็นชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมกีฬาภายในร่วม ชุมนุมกีฬาพื้นเมือง ฯลฯ
10. กิจกรรมนันทนาการ อาจแยกเป็นชุมนุมละคร ชุมนุมผู้นิยมหมอลำ ชุมนุมกลองยาว ชุมนุมดนตรี ฯลฯ
11. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม อาจแยกเป็นชุมนุมอนุรักษ์-สิ่งแวดล้อม ชุมนุมดาวพิเศษ ชุมนุมปาร์กน้ำ ฯลฯ
12. กิจกรรมทัศนศึกษา อาจแยกเป็นชุมนุมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ชุมนุมท่องเที่ยวไทย ฯลฯ

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดชุมนุมวิชาการต่าง ๆ ย่อมให้ประโยชน์ทางด้านวิชาการทั้งผู้จัดและนักเรียน ช่วยให้ความรู้ขยายกว้างขึ้น
2. ช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของผู้เรียน กิจกรรมนักเรียนจะช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน

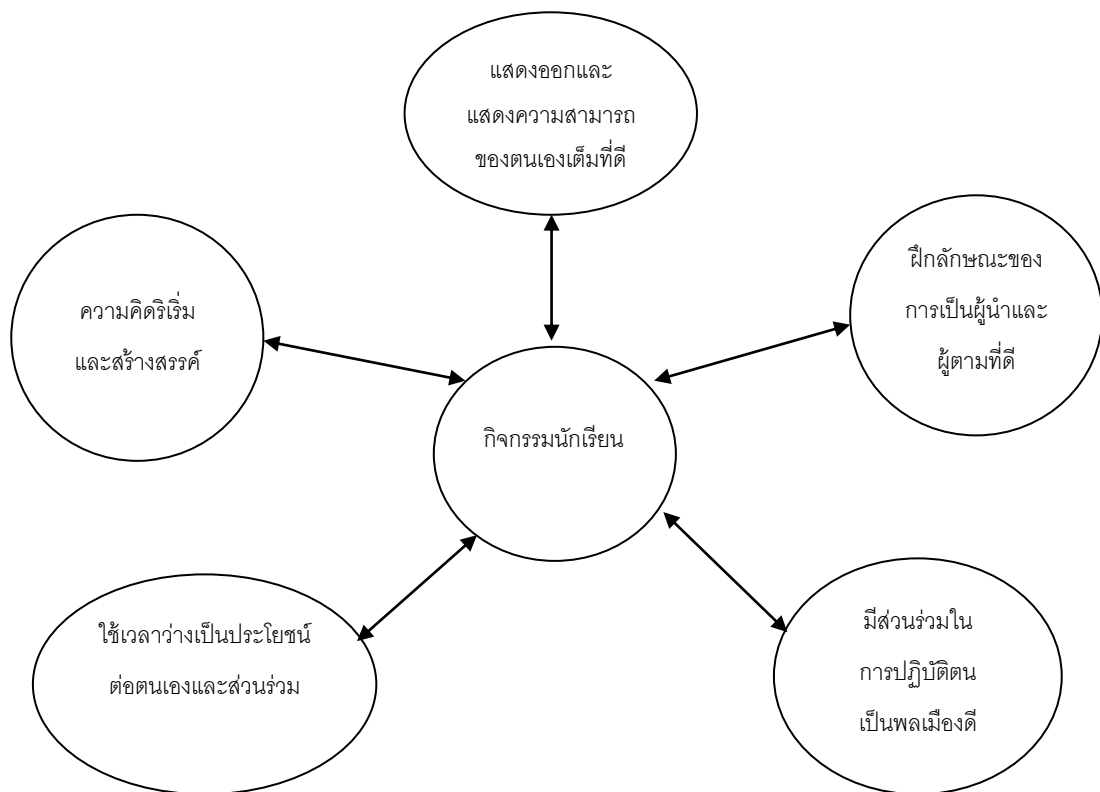
3. เพื่อเป็นบริการให้แก่โรงเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์
ให้แก่โรงเรียน ปลุกฝังให้นักเรียนรักโรงเรียน

4. เพื่อเป็นบริการแก่สังคม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ฯลฯ

5. เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคมและพักผ่อน นอกจากนักเรียนจะได้สร้างความสัมพันธ์
กับคนอื่น ด้วยการทำงานเป็นกลุ่มแล้วยังทำให้ได้มีการสนทนากันอีกด้วย

6. เพื่อส่งเสริมการกีฬา นักเรียนมีโอกาสเลือกเล่นกีฬาที่ถนัดและสนใจได้
ตามใจชอบ

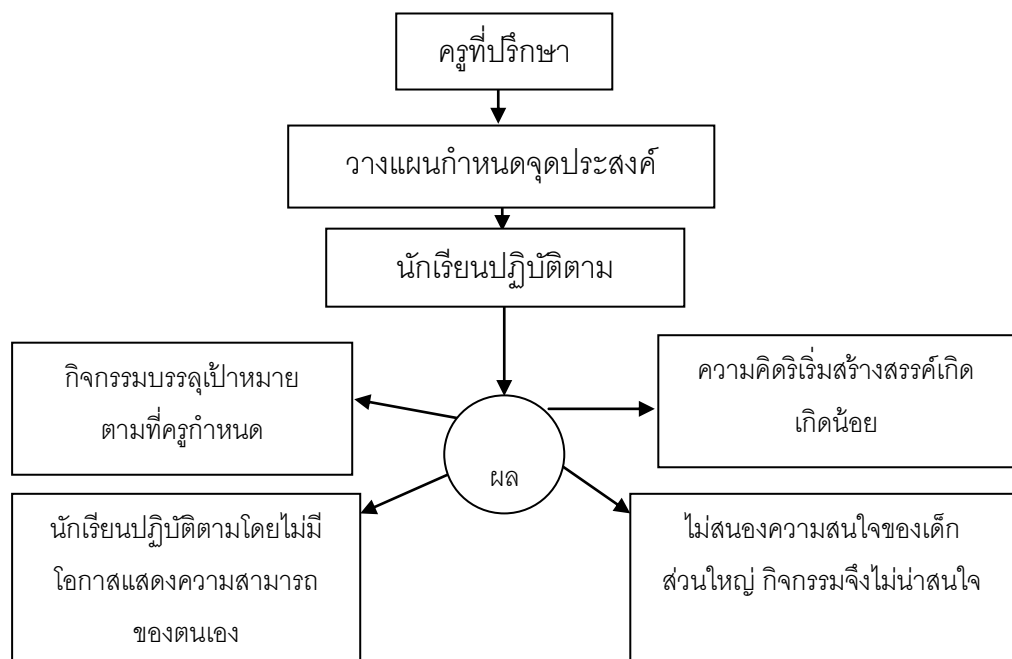
การจัดกิจกรรมนักเรียนยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ
ให้เป็นประจักษ์ได้อย่างชัดเจน ดังพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

ภาพ 2 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน

แนวคิดในการจัดกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัด สามารถจำแนกออกได้ 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

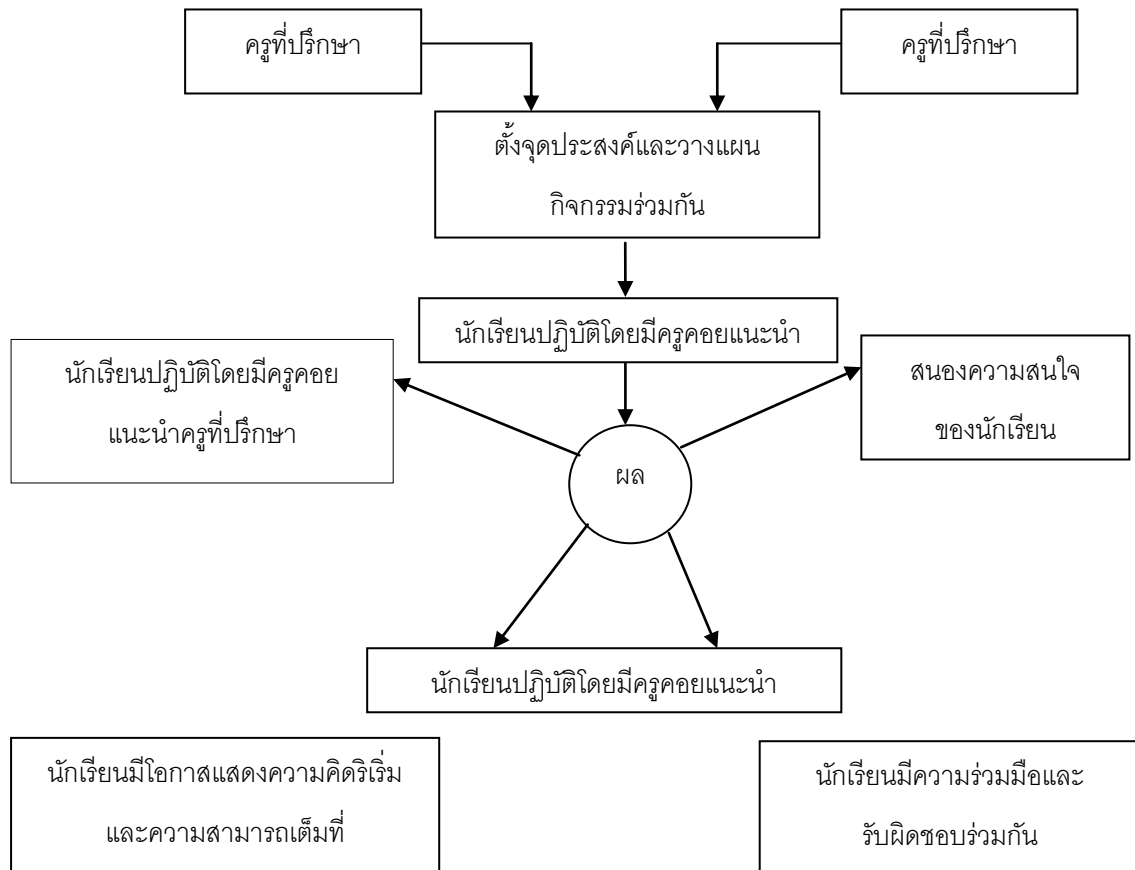
1. ครูเป็นศูนย์กลาง (teacher center) การดำเนินการเรียนการสอนการวางแผน กิจกรรม การเรียนการสอน การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดวิธีการเรียนรู้ พร้อมทั้งควบคุมพฤติกรรมเรียนของผู้เรียนด้วยการประเมินผล เพื่อแสดงศักยภาพและความศักดิ์สิทธิ์ของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความยำเกรงและพยายามที่จะจดจำการสอนของครูให้ได้มาก วิธีการนี้เป็นวิธีการดั้งเดิมซึ่งเสริมให้ตัวครูเป็นผู้มีบทบาทอันเฉียบขาด ผู้เรียนจะต้องเชื่อฟังและจดจำเพราะครูเป็นผู้บอก มิฉะนั้นอาจจะโดนลงโทษตามที่ครูกำหนด ส่งผลให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองให้ปรากฏได้ ดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3 การจัดกิจกรรมลักษณะที่ครูเป็นศูนย์กลาง

2. นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (child center) สามารถร่วมกันจัดกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูคอยให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามัคคี รู้วิธีที่จะร่วมมือกัน

ตามระบอบประชาธิปไตย รับผิดชอบร่วมกัน และมีโอกาสแสดงออกในด้านความสามารถอย่างเสรี สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2542 เป็นอันมาก ดังแสดงในภาพ 4

ภาพ 4 การจัดกิจกรรมมีลักษณะนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

จากแผนภูมิทำให้ได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนจะต้องต่อเนื่อง หรือขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พร้อมกับประเมินผลว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่สมควรปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างไร ดังที่อาจพิจารณากระบวนการเรียนรู้จากแผนภูมิทั้ง 2 กลุ่ม

1. กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมในหลักสูตร มีการกำหนดจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาสำหรับควบคุมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างประสบการณ์เพื่อสนองความสนใจ พัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสังคม จำแนกได้ 2 ลักษณะ

2.1 กิจกรรมชมรม/ชุมนุม ไม่เน้นเนื้อหาวิชา แต่เน้นองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในห้องเรียนมาปฏิบัติจริง โดยมีสมาชิกร่วมกันวางแผนกำหนดโครงการและร่วมมือกันปฏิบัติ โดยมีครูให้คำปรึกษาแนะนำ เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำต่อเนื่องตลอดภาคเรียน

2.2 กิจกรรมโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อเสริมหลักสูตรซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทั้งโรงเรียนร่วมกิจกรรมด้วยกันทุกคน โดยมักทำในโอกาสหรือวันพิเศษต่าง ๆ และเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติไม่ต่อเนื่องเป็นครั้งคราว

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน

ความหมายของห้องสมุดโรงเรียน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายห้องสมุดโรงเรียนไว้ ดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นที่รวบรวมหนังสือ วารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการสอนของครู และนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (ลมูล รัตตากร, 2530, หน้า 16)

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ห้องสมุดของสถานศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียน-อาชีวศึกษา เป็นต้น ห้องสมุดโรงเรียนจะมีหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ (learning resource centers) และเป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน (รัญจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร, 2524, หน้า 16)

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ห้องสมุดของสถานศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียน-อาชีวศึกษา เป็นต้น ห้องสมุดโรงเรียนจะมีหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์

ต่าง ๆ ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ (learning resource centers) และเป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน (รัญจวน อินทรกำแหง และนวนจันทร์ รัตนกร, 2524, หน้า 16)

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง เป็นสถานที่รวบรวมหนังสือ วารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของครู และนักเรียนในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ (กุหลาบ ปิ่นลายนาถ, 2542, หน้า 1)

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง สถานที่รวบรวมวัสดุสารนิเทศทุกประเภทเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ได้ศึกษาค้นคว้าวัสดุสารนิเทศตามความสนใจตามความต้องการ และสามารถดึงความรู้จากวัสดุสารนิเทศเหล่านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในการพัฒนาสติปัญญา สมอง จิตใจ และบุคลิกภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาครอบครัว สังคม และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 1)

ห้องสมุดโรงเรียน เป็นห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษา เป็นต้น ห้องสมุดโรงเรียนจะมีหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาในหลักสูตรตามระดับการศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนตั้งอยู่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู ดังนั้น ห้องสมุดโรงเรียนจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ (learning resource centers) เป็นองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา (รัญจวน อินทรกำแหง และนวนจันทร์ รัตนกร, 2524, หน้า 16)

ห้องสมุดโรงเรียน เป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนซึ่งมีหน้าที่สนองต่อการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมของตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติได้ (ไชยา ภาวะบุตร, 2542, หน้า 7)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นสถานที่รวบรวมหนังสือวารสาร สิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

หน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนทำหน้าที่เป็นสื่อกลางด้านวิชาการ ดังนี้ (กัญญาพร นิตยประภา, 2534, หน้า 15)

1. เป็นศูนย์กลางการอ่าน (reading center) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านหนังสือโดยเสรี จะสามารถพัฒนาทักษะและรสนิยมได้เป็นอย่างดี
2. เป็นศูนย์ปฏิบัติการโรงเรียนเพื่อศึกษาวิจัย (study center) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ตามลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่ม
3. เป็นศูนย์กลางวัสดุ (materials center) เพื่อรวบรวมวัสดุสิ่งพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์สำหรับบริการครูและนักเรียน
4. เป็นศูนย์กลางแนะแนวการอ่าน (reading guidance center) บริการแนะแนวการอ่านเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับคำแนะนำเป็นรายบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม การศึกษา และอาชีพ
5. เป็นศูนย์กลางการสอน (instructional center) การสอนโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดจะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น เป็นการปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอนของครู โดยห้องสมุดจัดหนังสือไว้ตามที่ครูต้องการใช้ในการสอนต่าง ๆ
6. เป็นศูนย์กลางการฝึกวิจารณ์งานในการอ่าน (find the fact) และขยายขอบเขตการอ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การมีวิจารณ์งานในการอ่านทำให้ได้ประโยชน์จากการค้นคว้ามากขึ้น

บทบาทห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งระบบที่มีการจัดประมวลประสบการณ์ให้แก่นักเรียนตามหลักสูตรใหม่ คือ มุ่งให้นักเรียนรู้จักหาวิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการค้นคว้าแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ตามหลักและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่สร้างขึ้น จากการปรับสภาพให้เข้ากับความเป็นไปของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องจากอิทธิพลของวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีที่เข้ามามีผลกระทบต่อสถานะของสังคมในปัจจุบัน ห้องสมุดจึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนและชุมชน (ไชยา ภาวะบุตร, 2542, หน้า 9)

ห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่าน การใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนในอนาคต และเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอน และเพื่อให้ตนเองก้าวหน้าทางวิชาชีพ (วีระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 4)

ลักษณะของห้องสมุดที่ดี

ห้องสมุดที่ดีควรมีการจัดบริการที่สนองความต้องการของผู้ใช้อย่างกว้างขวาง ผู้ใช้ได้รับความสะดวกรวดเร็ว และสามารถใช้อาคารในการเพิ่มพูนความรู้ และตลอดจนนำความรู้ไปประยุกต์และจัดบริการดังต่อไปนี้ (กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, 2524, หน้า 71-72)

1. มีหนังสือวัสดุ สิ่งพิมพ์ โสตทัศนวัสดุ สำหรับให้บริการแก่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางทุกประเภท
2. มีบริการให้ยืมหนังสือ วัสดุสิ่งพิมพ์ หรือเอกสาร แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
3. จัดบริการและแนะนำการอ่าน บริการตอบคำถาม บริการช่วยค้นคว้า เพื่อให้ผู้ใช้ได้สิ่งที่ต้องการโดยเร็ว และตรงตามวัตถุประสงค์
4. มีหนังสืออ้างอิงซึ่งสงวนไว้ใช้เฉพาะในห้องสมุด หรือให้ยืมได้ในเวลาจำกัด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ใช้หนังสืออ้างอิงอย่างทั่วถึงกัน และควรจัดบริการหนังสือจองด้วย
5. มีการจัดหนังสือเป็นหมวดหมู่ตามระบบสากลไว้ในชั้นเปิด เพื่อให้ผู้ใช้สามารถหยิบได้ด้วยตนเองโดยสะดวก
6. จัดทำคู่มือ หรือเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุด เช่น บัตรรายการ รายชื่อหนังสือ คู่มือการใช้ห้องสมุด
7. จัดบริการแนะนำหนังสือ หรือหนังสือที่น่าสนใจ หนังสือที่จัดหาเข้าห้องสมุดใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทราบ

8. จัดสถานที่สะอาดเรียบร้อย เหมาะสมเป็นห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกสบายตามสมควร เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีโต๊ะ เก้าอี้ นั่งสบาย ปราศจากเสียงรบกวนทำลายสมาธิ มีอากาศถ่ายเทหรือมีพัดลมระบายอากาศ

9. จัดบริการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น จัดสถานที่พิเศษสำหรับนักค้นคว้าวิจัย ในระดับสูง บริการถ่ายทำสำเนาหนังสือและภาพ บริการเครื่องอ่านเอกสารสำเนา เช่น ไมโครฟิล์มและอื่น ๆ บริการโทรศัพท์สาธารณะ ฯลฯ ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและระดับความต้องการของผู้ใช้

องค์ประกอบของห้องสมุดโรงเรียน

การดำเนินงานห้องสมุดให้บรรลุจุดประสงค์ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญของห้องสมุดหลายประการ ซึ่งได้แก่ (สมาน ลอยฟ้า, 2544, หน้า 44)

1. อาคารสถานที่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห้องสมุด เพราะเป็นที่รวบรวมสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ เป็นสิ่งที่ผู้ใช้ห้องสมุดได้เข้ามาอ่านหนังสือ และศึกษาค้นคว้า และทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น การจัดตั้งห้องสมุดจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 สถานที่ตั้ง ควรตั้งอยู่ในที่ศูนย์กลางซึ่งผู้เข้ามาได้สะดวก ปราศจากเสียงรบกวนและมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก และควรเป็นที่ซึ่งสามารถขยายออกไปได้ในภายหน้า

1.2 ลักษณะของอาคาร อาจจะเป็นอาคารเอกเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคารก็ได้ แต่ควรออกแบบให้ได้ประโยชน์ ทั้งในการใช้สอยและความสวยงาม มีความอดทนทานแข็งแรงสามารถรับน้ำหนักทั้งหนังสือวัสดุ และครุภัณฑ์ได้

1.3 ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุด สำหรับห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้เมื่อ พ.ศ. 2511 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2512 โรงเรียนมัธยมควรมีห้องสมุดขนาด 2 ห้องเรียน

2. วัสดุของห้องสมุด หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดจัดหามาไว้เพื่อบริการผู้ใช้ห้องสมุด แยกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 วัสดุพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค
ซึ่งห้องสมุดจัดหามาให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2.2 วัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น ภาพแผ่นภูมิ แผนที่ ลูกโลก
หุ่นจำลอง เทปเสียง ภาพเคลื่อนไหว เครื่องฉายภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นต้น

3. ครุภัณฑ์ หมายถึง วัสดุทนทานต่าง ๆ ของห้องสมุดที่จะอำนวยความสะดวก
ในการเก็บหนังสือและให้บริการแก่ผู้ใช้ ได้แก่

3.1 ชั้นวางหนังสือ

3.2 ชั้นวางนิตยสาร และหนังสือพิมพ์

3.3 ตู้จุลสาร

3.4 ตู้บัตรรายการ

3.5 ตู้เก็บของ

3.6 ตู้และป้ายนิทรรศการ

3.7 โต๊ะ และเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสือ

3.8 โต๊ะทำงานบรรณารักษ์

3.9 ที่รับ-จ่ายหนังสือ

3.10 รถเข็นหนังสือ

3.11 อ่างล้างมือ

นอกจากนี้ห้องสมุดยังจำเป็นต้องมีเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการดำเนินงานอีกมากมาย
เช่น ที่กั้นหนังสือ ป้ายติดชั้นบอกหมวดหมู่ กล่องใส่บัตร อุปกรณ์ซ่อมหนังสือ
อุปกรณ์จัดนิทรรศการ วัสดุอุปกรณ์ ตกแต่งห้องสมุด

4. บุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติการในห้องสมุด ซึ่งได้แก่ บรรณารักษ์ พนักงาน-
พิมพ์ดีด เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง สำหรับห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ ไว้ดังนี้

4.1 ครูหรืออาจารย์ทำหน้าที่บรรณารักษ์มีวุฒิต่ำอย่างน้อยปริญญา
บรรณารักษศาสตร์ หรือประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์
หรือศิลปศาสตรบัณฑิต ที่เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก

4.2 ครูทำหน้าที่ผู้ช่วยบรรณารักษ์ที่มีวุฒิประกาศนียบัตรหลักสูตรครูบรรณารักษ์
ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.3 เจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุดมีวุฒิประกาศนียบัตรอาชีวศึกษาชั้นสูง พิมพ์ดีด
ได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 1 คน

5. งบประมาณ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมได้รับงบประมาณจากเงินบำรุงการศึกษา
ค่าหนังสือคิดเฉลี่ย 12 บาทต่อนักเรียน 1 คน ค่านิตยสารและค่าหนังสือพิมพ์ปีละ 4,000 บาท
ค่าวัสดุห้องสมุดปีละ 1,200 บาท

6. การบริการ หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดจัดให้เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้
ในด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์และวัสดุอื่น ๆ เนื่องจากห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญ
ที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนเพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การศึกษาในขั้นสูงต่อไป
ห้องสมุดโรงเรียนจึงมุ่งบริการแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้า
สำหรับบริการแก่ครูก็มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร บริการที่สำคัญของ
ห้องสมุดโรงเรียน ได้แก่ บริการให้ยืมหนังสือ บริการหนังสือจองบริการตอบคำถาม
และช่วยการค้นคว้า บริการแนะแนวการอ่าน เป็นต้น

บทบาทของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด

การสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย
ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบรรณารักษ์ ซึ่งบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้ (กุหลาบ
ปิ่นลาชนาค, 2538, หน้า 12-14)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

1. ศึกษาวิธีจะสนับสนุนในโรงเรียนทำการสอนโดยใช้ห้องสมุด
2. แต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน
3. ประชุมคณะกรรมการเพื่อแจ้งนโยบายและกำหนดแนวทางที่จะปฏิบัติร่วมกับ
ครูผู้สอนอย่างชัดเจน
4. แจ้งรายละเอียดวิธีการปฏิบัติแก่ครู กำหนดระยะเวลาปฏิบัติตามแผน
มีการประชาสัมพันธ์แนะนำ

5. มอบหมายงานให้ผู้ช่วยดูแลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด เพื่อรายงานความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคที่อาจมีขึ้นในการทำงาน

6. ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพจนเป็นที่พอใจ

7. ให้ขวัญและกำลังใจโดยใช้ความเป็นกันเอง ในการติดตามงานพร้อมให้คำปรึกษาคำแนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

บทบาทครูผู้สอน

1. ศึกษาหลักสูตรในรายวิชาที่สอน เพื่อเลือกเรื่องที่จะสอนควรพิจารณาว่า จุดประสงค์ใดที่จะใช้ห้องสมุด

2. สืบหาหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ที่ต้องการใช้ด้วยตนเอง เพื่อดูว่ามีเพียงพอหรือไม่

3. ติดต่อบรรณารักษ์ เพื่อให้เตรียมสิ่งพิมพ์ สื่อต่าง ๆ ไว้เป็นการเฉพาะและขอจองห้องสมุดโดยกำหนดวันเวลาไว้ล่วงหน้า

4. แนะนำวิธีค้นคว้าเรื่องราวจากหนังสือสิ่งต่าง ๆ แก่นักเรียน

บทบาทของบรรณารักษ์

1. จัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อ โสตทัศนต่าง ๆ ตามความต้องการของครูผู้สอน

2. ทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างครูผู้สอน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้เข้าใช้ห้องสมุด

3. ให้คำปรึกษาแนะนำครูผู้สอนให้รู้แหล่งค้นคว้าและเกิดความพอใจในการใช้เครื่องมือด้วยตนเอง

4. ศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียด เพื่อจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์และสื่อต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับรายวิชาที่เปิดสอนในโรงเรียน

5. จัดเตรียมหนังสือสิ่งพิมพ์ สื่อต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะบริการก่อนเปิดภาคเรียน

6. จัดทำเอกสารบรรณานุกรมของสื่อที่ต้องใช้ โดยมีรายละเอียดตามกฎเกณฑ์ของการทำบรรณานุกรม

มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดในโรงเรียน

1. ความหมายและความเป็นมา

มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียน (Library Standard) คือ การกำหนดความต้องการเบื้องต้นของห้องสมุดแต่ละประเภทสำหรับเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและบรรณารักษ์ในการที่จะดำเนินการจัดหรือปรับปรุงห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (เดช เฝ้าน้อย, 2533, หน้า 29)

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยแล้ว จึงได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพห้องสมุด และสอดคล้องกับขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งปรากฏรายละเอียดในประกาศสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เรื่องมาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, หน้า 1)

2. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2535

เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, หน้า 3-9)

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมอันเป็นรากฐานของการสร้างพลเมืองให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาชีวิตให้มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัด ตลอดจนเป็นแนวทางการศึกษาในระดับสูงขึ้น

เพื่อสนองหลักการดังกล่าว ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาจึงต้องมีคุณภาพให้มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาแห่งชาติขึ้น สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด
ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน

หมวด ก มาตรฐานทั่วไป

ตอนที่ 1 ความมุ่งหมาย

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาเป็นหัวใจของการเรียนการสอนและศึกษาค้นคว้าที่ทุกโรงเรียนต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อความมุ่งหมายสำคัญดังนี้

1. สนองกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา
2. ปลุกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและสนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
3. ให้นักเรียนมีทักษะในการใช้วัสดุสารนิเทศ
4. เตรียมนักเรียนให้มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด
5. เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

ตอนที่ 2 ภารกิจและความรับผิดชอบ

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแหล่งความรู้สำหรับการเรียนการสอนการศึกษา ค้นคว้าและปลุกฝังคุณสมบัติการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนจึงมีภารกิจและความรับผิดชอบดังนี้

1. สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา

ตลอดนโยบายและโครงการของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. เตรียมวัสดุสารนิเทศเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า
3. จัดทำเครื่องมือช่วยการค้นคว้า
4. ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีเสมอ

ตอนที่ 3 การบริหาร

การบริหารงานห้องสมุด ประกอบด้วยคณะบุคคล ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการห้องสมุด ในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนขึ้นไป

คณะกรรมการห้องสมุดประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษา

1.2 ผู้ช่วยบริหารฝ่ายวิชาการ เป็นประธาน ในกรณีที่ไม่มี ผู้ช่วยผู้บริหาร
ฝ่ายวิชาการ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน

1.3 ครูวิชาการ โรงเรียน เป็นกรรมการ

1.4 ผู้แทนกรรมการศึกษาโรงเรียน 1 คน เป็นกรรมการ

1.5 ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ฝ่ายบริหารและประชาสัมพันธ์ ครูทำหน้าที่
บรรณารักษ์ ฝ่ายงานเทคนิค และครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ฝ่ายบริการและกิจกรรม
เป็นกรรมการ

1.6 ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ในข้อ 1.3.5 ที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งให้เป็น
หัวหน้างานห้องสมุดเป็นเลขานุการ

ในกรณีโรงเรียนที่มีนักเรียน 120 คนลงมา คณะกรรมการห้องสมุดประกอบด้วย
กรรมการตามข้อ 1.1-1.4 ยกเว้นข้อ 1.5 อนุมัติให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจำนวน

2. คณะกรรมการห้องสมุด มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

2.1 เสนอความคิดเห็นในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

2.2 ดำเนินการในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ

2.3 ให้การสนับสนุนงานห้องสมุดโรงเรียนทุกรูปแบบ

3. ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

3.1 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับงานห้องสมุด เสนอผู้บริหาร
สถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ

3.2 เสนอตัวบุคคลที่จะเป็นคณะกรรมการห้องสมุดให้ผู้บริหารสถานศึกษา
ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการห้องสมุด

3.3 ปฏิบัติงานด้านเทคนิคอย่างถูกต้องตามหลักวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์

3.4 ปฏิบัติงานด้านบริการ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้วัสดุสารนิเทศและ
บริการห้องสมุดให้ผลดีมีประสิทธิภาพ

3.5 จัดกิจกรรมเพื่อชักจูงให้นักเรียน ครูและผู้ใช้บริการใช้ห้องสมุดอย่างคุ้มค่า
พัฒนาความรู้ ความคิด มีนิสัยรักการอ่านและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

3.6 สอนการใช้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ และแนะนำการใช้
ห้องสมุดแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

3.7 กำหนดงานให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุดอย่างเหมาะสม

3.8 ประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดโรงเรียน

ในการดำเนินงานห้องสมุดให้ได้ผลดี ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ควรมีวุฒิทางบรรณารักษ์ศาสตร์ วรรณกรรมสำหรับเด็ก หรือสารนิเทศศาสตร์และควรได้รับการส่งเสริมดังนี้

- 1) มีเวลาทำงานห้องสมุด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง
- 2) ให้เข้ารับการอบรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระดับต่าง ๆ รวมทั้งเข้าประชุมทางวิชาการด้านบรรณารักษ์ศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์
- 3) ได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสศึกษาและดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

4. นักเรียนช่วยงานห้องสมุด งานห้องสมุดเป็นงานละเอียด ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ไม่อาจทำให้ครบถ้วนได้ ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์อาจเลือกนักเรียนที่สมัครใจเข้าช่วยงานห้องสมุดมาช่วยเหลือ นักเรียนช่วยงานห้องสมุดจะมีบทบาทในการช่วยงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น ช่วยจัดเก็บหนังสือขึ้นชั้น บริการให้ยืม-คืนหนังสือ รักษาความสะอาด จัดโต๊ะ-เก้าอี้ ตกแต่งห้องสมุด ฯลฯ

ตอนที่ 4 การบริการและกิจกรรม

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรให้บริการอย่างครบถ้วน ถูกต้องและรวดเร็ว โดยคำนึงถึงความสะดวก และความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าให้มีประสิทธิภาพ

1. การบริการ

- 1.1 บริการให้อ่านอย่างเสรี
- 1.2 บริการให้ความช่วยเหลือในการอ่าน
- 1.3 บริการยืม-คืน วัสดุสารนิเทศ
- 1.4 บริการจองและยืมพิเศษชั่วคราว
- 1.5 บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด
- 1.6 บริการแนะนำการใช้วัสดุสารนิเทศ
- 1.7 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

1.8 บริการจัดทำบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง

1.9 บริการชุมชน

1.10 บริการอื่น ๆ

2. กิจกรรมห้องสมุด

กิจกรรมห้องสมุดแบ่งตามระยะเวลาที่ปฏิบัติได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.1 กิจกรรมรายวัน เช่น การอ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง การอ่านข่าวหน้าเสาธง หรือเสียงตามสาย พิธีสอนน้อง ภาษาไทยวันละคำ ฯลฯ

2.2 กิจกรรมรายสัปดาห์ เช่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การเล่นเกม ต้นไม้พูดได้ ฯลฯ

2.3 กิจกรรมรายเดือน เช่น การจัดสัปดาห์สารนิเทศ การแสดงหุ่น การทนายปัญหา การประกวดยอดนักอ่าน การจัดป้ายนิเทศ การแสดงบทบาทสมมติ ฯลฯ

2.4 กิจกรรมรายภาคเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การวาดภาพ การประกวดต่าง ๆ ฯลฯ

2.5 กิจกรรมรายปี เช่น การแสดงละคร การอภิปราย-โต้เถียง การจัดสัปดาห์ห้องสมุด ฯลฯ

ในแต่ละปีการศึกษา ให้ห้องสมุดโรงเรียนจัดกิจกรรมทุกประเภtdังกล่าวข้างต้น อย่างน้อยประเภทละ 1 กิจกรรม และมีหลักฐานปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 วัสดุสารนิเทศ

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีวัสดุสารนิเทศ ซึ่งมี 2 ประเภทดังนี้

1. วัสดุดีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค เป็นต้น

2. วัสดุไม่ดีพิมพ์ เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง ของตัวอย่าง แผนที่ ลูกโลกของเล่นเสริมทักษะ แถบบันทึกเสียง สไลด์ วิดิทัศน์ เป็นต้น ในกรณีที่โรงเรียนใดมีเนื้อที่ห้องสมุดไม่เพียงพอที่จะจัดเก็บวัสดุไม่ดีพิมพ์ได้ ให้จัดเก็บในที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ

ตอนที่ 6 งานเทคนิค

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีการดำเนินงานเทคนิคให้ครบถ้วนและถูกต้องตามหลักวิชาการบรรณารักษศาสตร์ ดังนี้

1. การสำรวจหนังสือ
2. การเลือกและจัดหาวัสดุสารนิเทศ
3. การเตรียมหนังสือ
4. การทำบัตรรายการหนังสือ
5. การซ่อม-บำรุงรักษาหนังสือ

ตอนที่ 7 อาคารสถานที่ และครุภัณฑ์

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ดังนี้

1. มีสถานที่เฉพาะเป็นสัดส่วน อาจอยู่ในอาคารเรียนหรือเป็นอาคารเอกเทศ
2. มีเนื้อที่เพียงพอสำหรับการจัดบริการและกิจกรรม การจัดเก็บวัสดุสารนิเทศและการดำเนินงานของครูทำหน้าที่บรรณารักษ์
3. อยู่ในที่ที่สะดวกแก่ผู้ใช้บริการและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้บริการและทรัพย์สิน ถ้าห้องสมุดอยู่ในอาคารเรียน ไม่ควรอยู่สูงเกินชั้นที่ 2 ของอาคาร
4. มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจให้เข้าใช้บริการ มีแสงสว่างเพียงพออากาศถ่ายเทได้สะดวกและไม่มีสิ่งรบกวน
5. ควรมีครุภัณฑ์ที่จำเป็น ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้สำหรับครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ โต๊ะเก้าอี้ สำหรับนั่งอ่าน ชั้นหนังสือ ชั้นวางวารสาร ที่วางหนังสือพิมพ์ ตู้บัตรรายการ ตู้เหล็ก 2 บาน ป้ายนิเทศ ที่สำหรับยืม-คืนหนังสือ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ซ่อมหนังสือและที่เก็บกฤตภาค ซึ่งมีขนาดและสัดส่วนเหมาะสม มีความคงทนสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายและง่ายต่อการรักษาความสะอาด

หมวด ข มาตรฐานเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 วัสดุสารนิเทศ

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีจำนวนวัสดุสารนิเทศ ดังนี้

1. วัสดุตีพิมพ์

1.1 มีหนังสือ 5 เล่ม ต่อนักเรียน 1 คน โดยจัดเฉลี่ยให้มีหนังสือทุกประเภท ได้แก่ หนังสืออ้างอิง หนังสือสารคดี หนังสือสารบันเทิง หนังสือภาพ และหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยไม่นับรวมเอกสารหลักสูตร และจุลสาร

1.2 มีเอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือ การประเมินผล คู่มือ/แผนการสอน อย่างน้อย 1 ชุด และมีแบบเรียนครบทุกชั้น และครบตามกลุ่ม ประสพการณ์ที่กรมวิชาการกำหนดอย่างน้อย 1 ชุด ทั้งเอกสารหลักสูตรและแบบเรียน ไม่ควรเกิน 3 ชุด

1.3 มีวารสารวิชาการ หรือวารสารทั่วไป ที่ได้รับเป็นประจำ อย่างน้อย 1 ชื่อ

1.4 มีหนังสือพิมพ์ที่ได้รับเป็นประจำ อย่างน้อย 1 ชื่อ

1.5 มีพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน อย่างน้อย 2 เล่ม

2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ แผนที่ประเทศไทย ลูกโลก เกม ของเล่นเสริมทักษะ แถบบันทึกเสียง สไลด์ วีดิทัศน์ ควรมีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้ให้บริการ

ตอนที่ 2 อาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์

ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีอาคารสถานที่และครุภัณฑ์สำหรับเป็นที่ ปฏิบัติงาน ที่นั่งอ่าน ที่เก็บและให้บริการวัสดุสารนิเทศ ตลอดจนจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ดังนี้

1. ขนาดของห้องสมุด ห้องสมุดควรมีขนาดไม่น้อยกว่าครึ่งห้องเรียนต่อนักเรียน ไม่เกิน 120 คน ขนาด 1 ห้องเรียนต่อนักเรียน 121-300 คน ถ้ามีนักเรียนมากกว่า 300 คน ให้เพิ่มขนาดได้ตามความเหมาะสม

2. ครุภัณฑ์ห้องสมุด ควรมีดังนี้

2.1 โต๊ะ เก้าอี้สำหรับครูทำหน้าที่บรรณารักษ์อย่างน้อย 1 ชุด

2.2 โต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่งอ่าน อย่างน้อย 1 ที่นั่ง สำหรับห้องสมุดขนาด ครึ่งห้องเรียน อย่างน้อย 24 ที่นั่ง สำหรับห้องสมุดขนาด 1 ห้องเรียน ถ้าห้องสมุดมีขนาด ใหญ่กว่าห้องเรียนให้จัดที่นั่งเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสม

2.3 ชั้นหนังสือ ชั้นวางวารสาร และที่วางหนังสือให้มีขนาดเหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอสำหรับจัดเก็บหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์

2.4 ตู้บัตรรายการ อย่างน้อยขนาด 15 ลื่นชัก 1 ตู้

2.5 ตู้เหล็ก 2 บาน สำหรับเก็บวัสดุสารนิเทศ อย่างน้อย 1 ตู้

2.6 ป้านนิเทศ ขนาด 4×4 ฟุต 1 ป้าย

2.7 ที่สำหรับยืม-คืน หนังสือ 1 ที่

2.2.8 ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ อย่างน้อย 1 ชุด

2.2.9 ที่เก็บกฤตภาค 1 ที่

สรุปได้ว่ามาตรฐานขั้นต่ำโรงเรียนประถมศึกษา 2535 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแบ่งเป็น 2 หมวด คือ หมวด ก มาตรฐานทั่วไป และหมวด ข มาตรฐานเชิงปริมาณที่โรงเรียนนำไปประเมินและพัฒนาห้องสมุดให้ได้มาตรฐานทั้งระบบ คือ

1. ด้านปัจจัย ประเมินเกี่ยวกับบุคลากร วัสดุสารนิเทศ อาคารสถานที่และครุภัณฑ์
2. ด้านกระบวนการ ประเมินเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการห้องสมุด ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ และนักเรียนช่วยงานห้องสมุด
3. ด้านผลผลิต ประเมินภาพรวมตามความมุ่งหมายสำคัญของห้องสมุด ในส่วน กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ความมีนิสัยรักการอ่าน การมีทักษะการใช้วัสดุสารนิเทศของนักเรียนตลอดจนแหล่งค้นคว้าของชุมชน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุด

ความสำคัญของห้องสมุดในการเรียนการสอน

แนวโน้มในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในปัจจุบันมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมากขึ้นในทุกโรงเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้น จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถมีโอกาสหาทักษะ ความรู้ เป็นการแสวงหาความรู้จาก แหล่งสื่อ ประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัว โดยผ่านการสังเกต คิด พิจารณา วางแผน และปฏิบัติจริงตามที่ได้วางแผน หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์สิ่งที่ทำและผลที่เกิดขึ้น ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติได้เหมาะสม จนเกิดผลตามเป้าหมายแล้วจึงสรุปสร้างบทความรู้เป็นความรู้ของตนเองนำไปใช้ในสถานการณ์เรียนรู้ และสถานการณ์ปัญหาที่ขึ้นในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535, หน้า 29) จากแนวคำเนิการดังกล่าวทำให้มองเห็นความสำคัญของแหล่งวิทยาการ คือ ห้องสมุดมากขึ้น เพราะห้องสมุดโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือศึกษาค้นคว้าโดยอิสระ นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุข

ในการอ่าน มีนิสัยรักการค้นคว้า อันเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิตให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

ขั้นตอนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการของครูผู้สอน (กุหลาบ ปิ่นลายนาค, 2538, หน้า 15-16)

1. ศึกษาแผนการเรียนในรายวิชาที่จะสอน เพื่อพิจารณาว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อใดที่จะสอนโดยใช้ห้องสมุด

2. ศึกษาเนื้อหาสาระที่จะสอนโดยใช้ห้องสมุดเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติไว้
อย่างชัดเจน

3. สำรวจหนังสือสิ่งพิมพ์และสื่อต่าง ๆ ว่ามีจำนวนเพียงพอหรือไม่

4. วางแผนร่วมกับบรรณารักษ์เกี่ยวกับหนังสือและสื่อต่าง ๆ ที่จะใช้จำนวนเท่าใด

5. ทำบันทึกการสอนตามแผนการสอนอย่างละเอียดเพื่อดำเนินการสอนตามขั้นตอน

6. จองวันที่เวลาที่จะให้นักเรียนมาค้นคว้าในห้องสมุดและกิจกรรมที่ต้องการ
ให้บรรณารักษ์ร่วมมือ

7. แจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่าจะให้นักเรียนเข้าค้นในห้องสมุดวันเวลาใด
กำหนดหัวข้อและแบ่งกลุ่มมอบหมายงานตามแผนที่วางไว้

8. ครุณำนักเรียนเข้าห้องสมุด ตามวัน เวลาที่จองไว้ โดยดำเนินการตามแผน

8.1 นักเรียนแยกตามกลุ่มที่กำหนดไว้ แต่ละกลุ่มมีหนังสือ สื่อต่าง ๆ ตามที่
บรรณารักษ์เตรียมไว้

8.2 ครูอธิบายจุดมุ่งหมาย ขอบเขตของเรื่อง และหัวข้อต่าง ๆ ที่นักเรียน
ต้องการค้นพร้อมทั้งแนะนำหนังสือโดยมีบรรณารักษ์ให้ความร่วมมือ

8.3 ประเมินผลการสอนโดยใช้ห้องสมุดตามลักษณะความเหมาะสมของ
รายวิชา เช่น รายงานปากเปล่า เขียนรายงานการอภิปราย การวิจารณ์ เป็นต้น

8.4 ก่อนหมดเวลา 5 นาที ครูผู้สอนให้นักเรียนเก็บสิ่งพิมพ์เพื่อทุกชนิดเข้าที่เดิม

8.5 ครูลงนามในสมุดบันทึกการค้นคว้าเป็นรายวิชาซึ่งห้องสมุดจัดไว้และ
นำนักเรียนออกจากห้องสมุดอย่างมีระเบียบ

การนำนักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ครูผู้สอนต้องคอยควบคุมดูแลความช่วยเหลือ ไม่ควรปล่อยนักเรียนไว้ตามลำพังให้เป็นภาระหน้าที่ของบรรณารักษ์ เพราะการที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาครั้งนี้ อยู่ในความรับผิดชอบของครูผู้สอน เช่นเดียวกับการสอนในชั้นเรียน

กิจกรรมห้องสมุด

ความหมายของกิจกรรมห้องสมุด ได้มีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมห้องสมุดไว้ดังนี้

ห้องสมุดได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นหรือจูงใจให้นักเรียนมาใช้บริการของห้องสมุดมากขึ้น โดยในการจัดกิจกรรมห้องสมุดทุกครั้งต้องคำนึงถึงหลักในการจัด เพื่อกระตุ้น ใ้ใจ และจูงใจนักเรียนเกิดความต้องการในการอ่าน เพื่อให้นักเรียนเลือกหนังสือได้ตามความต้องการ ความสนใจ และรสนิยมที่ดีในการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เพื่อให้เกิดวิจารณาณในการอ่าน เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จากการอ่าน และเพื่อให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมของห้องสมุดและรู้จักห้องสมุดมากขึ้น (ไชยา ภาวะบุตร, 2542, หน้า 120)

กิจกรรมห้องสมุด นอกจากห้องสมุดโรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน และสนใจบริการของห้องสมุดมากขึ้น โดยแบ่งเป็น กิจกรรมที่เปิดสอนตามหลักสูตร โดยระบุว่า นักเรียนจะต้องเข้าร่วมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจอย่างน้อย 1 กิจกรรม และกิจกรรมการใช้ห้องสมุดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้าเรียนกิจกรรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียนให้ถือว่า “ผ่าน” และให้ใช้อักษร “พ” ในกรณีที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ใช้อักษร “มพ” และกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้นเป็นครั้งคราว มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจห้องสมุด และรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (กุหลาบ ปันลายนอก, 2542, หน้า 191-192)

กิจกรรมห้องสมุดมีหลายประเภทดังกล่าวมาแล้ว บรรณารักษ์ควรพิจารณาเลือกจัดตามความเหมาะสม และตาม โอกาส เพราะกิจกรรมแต่ละประเภทมีวิธีการและ

อุดมการณ์แตกต่างกัน ห้องสมุดต้องจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใช้บริการเป็นหลัก ฉะนั้น บรรณารักษ์เลือกจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผู้ใช้บริการและขนาดของห้องสมุด ตลอดจนความพร้อมของบรรณารักษ์เองด้วย (วาณี ฐานวงษ์สันติ, 2531, หน้า 119)

ปัจจุบันห้องสมุดโรงเรียนแต่ละแห่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรียน มีเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชุมชนห้องสมุดมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละห้องสมุดโรงเรียน

กิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมห้องสมุด อันประกอบไปด้วย กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทั่วไป และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อย่างสม่ำเสมอ เปลี่ยนแปลงและพัฒนารูปแบบของการจัดกิจกรรมไปตามยุค สมัย เพศ วัย และระดับความรู้ความสามารถของผู้ใช้ตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง ให้ทันกับเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อจูงใจให้ผู้ใช้อ่านหนังสือ ค้นคว้าวัสดุสารนิเทศ มาใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้องและประทับใจ สามารถเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างทั่วถึงครบถ้วน (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 1)

รัญจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร (2524, หน้า 86) กิจกรรมห้องสมุด หมายถึง งานที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน กิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้า

มัลลิกา นาคเสรี (2529, หน้า 9) กล่าวว่า กิจกรรมห้องสมุด คือ งานที่ห้องสมุด จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อส่งเสริมการอ่านและเป็นการเร้าใจให้คนเข้าไปห้องสมุดมากขึ้น การจัดกิจกรรมจะทำให้คนรู้จักห้องสมุดและใช้ห้องสมุดได้ถูกต้องยิ่งขึ้น กิจกรรมห้องสมุด ที่นิยมจัดขึ้น ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การจัด หุ่นกระบอก การทายปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ

จากความหมายของกิจกรรมห้องสมุดที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่ากิจกรรมห้องสมุด หมายถึงงานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้และเร้าใจให้คนสนใจและเข้ามาใช้บริการ ของห้องสมุดมากขึ้น ซึ่งอาจจะจัดเป็นครั้งคราวหรือลักษณะประจำตลอดปีก็ได้ ตามความเหมาะสมและความสนใจของผู้ใช้ห้องสมุด

ประเภทกิจกรรมห้องสมุด

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์ (2527, หน้า 117-119) ได้เสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อัมพร ปันศรี, นันทนา เพือกพ่อง และสุภัทรา ฉัตรเงิน (2515, หน้า 157-163) ดังนี้

1. การเล่านิทาน เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก โดยนำเรื่องจากหนังสือมาเล่าอาจนำหนังสือมาให้ดูขณะเล่าด้วยเป็นการจูงใจให้เด็กเกิดอยากอ่านและใช้บริการห้องสมุด
2. การจัดนิทรรศการ เป็นกิจกรรมที่จูงใจให้เด็กเข้ามาใช้บริการห้องสมุดในการจัดบริการควรจะทำให้มีระยะเวลาพอสมควร
3. การวิจารณ์หนังสือ คือ การพิจารณาหนังสืออย่างละเอียดถึงลักษณะการเขียนเนื้อเรื่อง เพื่อชี้ให้ผู้อ่านเห็นคุณค่าของหนังสือเล่มนั้น ๆ การวิจารณ์หนังสือ ผู้วิจารณ์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะหนังสือที่วิจารณ์เป็นอย่างดี เทียงตรงและมีเหตุผล
4. การจัดอภิปราย ปรากฏว่า หรือสนทนาเรื่องหนังสือ เป็นการแนะนำหนังสือแก่ผู้อ่านทำให้ผู้อ่านมีความรู้อย่างกว้างขวาง และควรนำหนังสือมาแสดงไว้ด้วย
5. การทายปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ เป็นการชักจูงความสนใจให้ไปอ่านหนังสืออีกวิธีหนึ่งในการถามควรเป็นคำถามที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้ตอบ และให้ผู้ตอบมีโอกาสตอบโดยทั่วถึงทุกคนเท่าที่จะทำได้
6. การจัดตั้งชมรมห้องสมุด บรรณารักษ์ควรส่งเสริมกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจและจัดตั้งเป็นชมรมขึ้นมา
7. การจัดฉายภาพยนตร์ ภาพยนตร์ที่จัดฉายควรเป็นเรื่องส่งเสริมการอ่านหนังสือหรือประเภทสารคดีที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา อาจให้ความบันเทิงเป็นส่วนประกอบ
8. การจัดนาฏกรรมต่าง ๆ หรือวรรณกรรมสาธิต หมายถึง การแสดงต่าง ๆ เช่นละครโดยเรื่องจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงมาจัดแสดง
9. การจัดรายชื้อหนังสือ เพื่อส่งเสริมหรือชักจูงผู้ใช้ห้องสมุดได้อ่านหนังสือที่ดีและน่าสนใจโดยทำรายชื้อหนังสือเผยแพร่

10. การรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์สามารถร่วมกับครูประจำชั้น ครูประจำวิชา คัดเลือกผลงานของนักเรียนแล้วรวบรวมเป็นรูปเล่ม

11. การจัดงานห้องสมุด เพื่อให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงคุณค่าของหนังสือและการอ่านสำหรับเด็ก โดยให้นักเรียนชวนเพื่อนและผู้ปกครองร่วมกิจกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535, หน้า 17-18) ได้กำหนดประเภทของกิจกรรมห้องสมุดเพื่อชักจูงใจให้นักเรียน ครูและผู้ใช้บริการห้องสมุดอย่างคุ้มค่ามี 5 ประเภท ได้แก่

1. กิจกรรมรายวัน เช่น การอ่านหนังสือให้นักเรียนฟัง การอ่านข่าวหน้าเสาธง หรือเสียงตามสาย พิธีสอนน้อง ภาษาไทยวันละคำ ฯลฯ

2. กิจกรรมรายสัปดาห์ เช่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การเล่นเกม ดนตรีไม้นวดได้ ฯลฯ

3. กิจกรรมรายเดือน เช่น การจัดสัปดาห์สารานุกรม การแสดงหุ่น การทายปัญหา การประกวดยอคนักอ่าน การจัดป้ายนิเทศ การแสดงบทบาทสมมุติ ฯลฯ

4. กิจกรรมรายภาคเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การประกวดวาดภาพ การประกวดต่าง ๆ

5. กิจกรรมรายปี เช่น การแสดงละคร การอภิปราย การโต้วาที การจัดสัปดาห์ห้องสมุด ฯลฯ

การจัดกิจกรรมห้องสมุดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและการกระตุ้นนักเรียนได้รักการอ่านศึกษาค้นคว้า บรรณารักษ์ควรระลึกถึงในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร จัดเพื่อใครจะจัดอย่างไร มีการเตรียมตัวและวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นเกิดผลคุ้มค่าห้องสมุดจึงควรวางแผนกิจกรรมห้องสมุดไว้ตลอดปีการศึกษา

การจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุด

กิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้ถูกต้องตามระบบสากล เพื่อปลูกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 5)

กรมสามัญศึกษา (2534, หน้า 17) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม
ใช้ห้องสมุดโดยมีจุดประสงค์ทั่วไปดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์จากการเรียนวิชาต่าง ๆ
2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
3. เพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่ดี มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

นิภาภรณ์ หาญศิริสกุล (2534, หน้า 136) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม
ห้องสมุด โดยมีจุดประสงค์คือ

1. เพื่อส่งเสริมการอ่านของสมาชิกให้กว้างขวางและลึกซึ้งกว่าในห้องเรียน
2. เพื่อปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพจากการช่วยเหลือของสมาชิก

ชุมนุม

3. ให้รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้รู้จักมีความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกัน
5. ให้รู้จักรักษา ทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม
6. ให้สามารถเผยแพร่วิธีการใช้ห้องสมุดให้กว้างขวาง

จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า
เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างมี
ประสิทธิภาพและสร้างลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2534, หน้า 20) ได้กำหนดตัวอย่างกิจกรรมที่ควรทำไว้ดังนี้

1. เล่าเรื่องหนังสือ
2. เล่นนิทาน
3. จัดนิทรรศการ
4. บริการตอบคำถาม
5. จัดทำวารสารห้องสมุด
6. จัดทำหนังสือเด็ก
7. จัดหนังสือขึ้นชั้น
8. จัดทำกฤตภาค

9. จัดพิมพ์และเรียงบัตรรายการ

10. ซ่อมหนังสือ

นิภาภรณ์ หาญศิริสกุล (2534, หน้า 137) ได้เสนอกิจกรรมที่ชุมนุมห้องสมุดควรจัดทำไว้ดังนี้

1. จัดนิทรรศการในห้องสมุด
2. แนะนำหนังสือและเล่าเรื่องหนังสือตามโอกาสสมควร
3. จัดอภิปราย หรือ โต้ว่าที่
4. บริการแนะนำ วิธีใช้ห้องสมุดแก่ผู้มีปัญหา
5. ร่วมกิจกรรมกับชุมนุมอื่น ๆ ของสถาบัน
6. บริการขายหนังสือราคาถูกในงานสัปดาห์หนังสือประจำปี
7. จัดงานวันเด็กร่วมกับสถาบัน
8. เยี่ยมชมห้องสมุดดีเด่นอื่น ๆ
9. จัดงานสังสรรค์ภายในกลุ่มสมาชิกห้องสมุด

10. บริการสังคม อาจจัดทอดพระป่าหนังสือให้แก่ห้องสมุดที่เล็กกว่ากิจกรรมที่ควรจัดขึ้นในชุมนุมการใช้ห้องสมุด กิจกรรมถาวร เช่น การจัดนิทรรศการทำกฤตภาคงานซ่อมหนังสือ งานบัตรรายการ งานจัดชั้นหนังสือ และกิจกรรมชั่วคราวในโอกาสพิเศษ เช่น งานบริการสังคม งานขายหนังสือราคาถูก เหล่านี้เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมที่ชุมนุมการใช้ห้องสมุดจัดทำไว้ที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าชุมนุมการใช้ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมดังนี้ คือ เล่าเรื่องหนังสือ เล่านิทาน จัดอภิปราย หรือ โต้ว่าที่ จัดนิทรรศการ

บริการตอบคำถาม แนะนำวิธีใช้ห้องสมุด ทำหนังสือเด็ก จำหน่ายหนังสือราคาถูก เยี่ยมห้องสมุดดีเด่น ร่วมกิจกรรมกับชุมนุมอื่น ๆ ของสถาบัน นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมช่วยเหลืองานห้องสมุดด้วย เช่น จัดหนังสือขึ้นชั้น หากกฤตภาค งานพิมพ์ และเรียบเรียงบัตรรายการ งานซ่อมหนังสือ

ชมรมของห้องสมุด

โรงเรียนจึงจัดชุมนุมแก่นักเรียนที่สนใจในชุมนุมห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้มากที่สุด นักเรียนได้เกิดการฝึกฝนจนเกิดทักษะกระบวนการคิด และคิดที่มีต่อชุมนุมห้องสมุดโรงเรียนที่ดี นักเรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ชุมชนห้องสมุดยังมีวัตถุประสงค์หลักการจัดกิจกรรมชุมนุม คือ การใช้ห้องสมุดประโยชน์และคุณค่าของห้องสมุดโรงเรียน ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน โดยผ่านกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนได้ให้ความสำคัญการจัดตั้งชุมนุมห้องสมุดและเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดตั้งชมรมห้องสมุดหรือชุมนุมของห้องสมุดขึ้นเพื่อเป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนสนใจห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อสารสนเทศไว้เป็นจำนวนมาก ทำให้เด็กเกิดความผูกพันกับหนังสือมากขึ้นการจัดชมรมเกี่ยวกับการอ่านของห้องสมุดมีหลายชมรม เช่น ชมรมห้องสมุด ชมรมรักการอ่าน ชมรม-นักอนุรักษ์หนังสือ ชมรมนอนหนังสือ เป็นต้น (ประภาส พาวินันท์, 2542, หน้า 211)

กิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุด เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้ถูกต้องตามระบบสากล เพื่อปลูกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 5)

ชุมนุมห้องสมุดบรรณารักษ์ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใช้อห้องสมุดมีบทบาทส่วนร่วมในการจัดการบริการต่าง ๆ ด้วยการตั้งชุมนุมห้องสมุด ให้ผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกเมื่อมีชุมนุมแล้ว การบริการและการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดจะขยายวงกว้างในหมู่ผู้ใช่มากขึ้น เพราะสมาชิกชุมนุมเป็นผู้ใช้บริการจะช่วยสื่อข่าวได้เร็ว และเป็นกันเองในหมู่ผู้ให้บริการ สมาชิกชุมนุมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของห้องสมุดด้วย เมื่อมีอะไรบกพร่องหรือผิดปกติสมาชิกย่อมช่วยกันแก้ไขปรับปรุง หรือแจ้งบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียน บรรณารักษ์สามารถคัดเลือกจากผู้สนใจการอ่าน และคัดเลือกกรรมการของชุมนุม ได้แก่ เป็นผู้สนใจการอ่านและรักหนังสือ เป็นผู้เสียสละเวลาช่วยเหลืองานห้องสมุดได้ และเป็นผู้มีผลการเรียนดี (วาณี ฐาปนวงศ์สานติ, 2531, หน้า 108)

จัดกิจกรรมชุมนุมใช้ห้องสมุดโดยมีจุดประสงค์ทั่วไปดังนี้ เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์จากการเรียนวิชาต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ปรับตัวเข้ากับ

สภาพแวดล้อม เพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่ดี มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (กรมสามัญศึกษา, 2534, หน้า 17)

จัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดโดยมีจุดประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมการอ่านของสมาชิก ให้กว้างขวางและลึกซึ้งกว่าในห้องเรียน เพื่อปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ จากการช่วยเหลือของสมาชิกชุมนุม ให้รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ ให้รู้จักมีความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกัน ให้รู้จักรักษา ทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ให้สามารถเผยแพร่วิธีการใช้ห้องสมุดให้กว้างขวาง จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรม ชุมชนการใช้ห้องสมุดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างลักษณะนิสัยที่ดี แก่นักเรียน (นิภาภรณ์ หาญศิริสกุล, 2534, หน้า 136)

ชมรมต่าง ๆ ของห้องสมุด ชุมนุม หรือ ชมรม คือ การรวมกลุ่มด้วยความสมัครใจ ของบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันจัดตั้งขึ้น วางระเบียบข้อบังคับเพื่อการบริหารงาน กิจกรรมชมรมห้องสมุดสามารถแยกออกเป็นชมรมต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น ชมรมห้องสมุด ชมรมรักการอ่าน ชมรมคนรักหนังสือ ฯลฯ มีแนวทางในการดำเนินงานเหมือนกัน ห้องสมุดจัดกิจกรรมชมรม 2 ชมรม คือ ชมรมห้องสมุด และชมรมรักการอ่าน ส่วนชมรม-ห้องสมุด งานห้องสมุดเป็นงานละเอียดและมีปริมาณงานมาก ยากแก่การที่บรรณารักษ์ จะทำได้ทุกอย่างโดยลำพัง จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากนักเรียนจัดตั้งเป็นชมรม-ห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และการบริการห้องสมุดวัตถุประสงค์ ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะและความสามัคคี ตลอดจนการร่วมกิจกรรมของห้องสมุด และแลกเปลี่ยนข่าวสารและแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก และผู้มีความคิดก้าวหน้าอันจะนำประโยชน์มาให้กับชมรม (วิระวรรณ วรรณโท, 2545, หน้า 181-182)

ชุมนุมห้องสมุด เพื่อส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาหาความรู้ เพื่อฝึกหัดให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และเพื่อการทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม (ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา, 2528, หน้า 213)

ชุมนุมห้องสมุดโรงเรียนโดยมีการจัดกิจกรรมเน้น เพื่อส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมให้มินิรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อฝึกหัดให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และเพื่อฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และสังคม (บุญทัน อยู่ชมบุญ, 2524, หน้า 127)

วีรวรรณ วรรณโท (2545, หน้า 181-182) ชุมนุม หรือ ชมรม คือ การรวมกลุ่ม ด้วยความสมัครใจของบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันจัดตั้งขึ้นวางระเบียบข้อบังคับเพื่อ การบริการงาน กิจกรรมชมรมห้องสมุดสามารถแยกออกเป็นชมรมต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น ชมรมห้องสมุด ชมรมรักการอ่าน ชมรมคนรักหนังสือ ฯลฯ มีแนวทางในการดำเนินงาน เหมือนกันห้องสมุดจัดกิจกรรมชมรม 2 ชมรม คือ

ชมรมห้องสมุด

งานห้องสมุดเป็นงานละเอียดและมีปริมาณงานมาก หากแก่การที่บรรณารักษ์ จะทำได้ทุกอย่างโดยลำพัง จึงจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากนักเรียนจัดตั้งเป็นชมรม-ห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดและการบริการห้องสมุด

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะและความสามัคคี ตลอดจนการร่วมกิจกรรมของห้องสมุด

2. แลกเปลี่ยนข่าวสารและแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก และผู้มีความคิดก้าวหน้าอันจะนำประโยชน์มาให้กับชมรม

การดำเนินงานและการจัดกิจกรรม

1. การเตรียมงาน

1.1 สรรหาคณะกรรมการชมรมชั่วคราว 1 ชุด เพื่อให้ดำเนินการรับสมัครสมาชิก และร่างระเบียบข้อบังคับของชมรม

1.2 ประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารถาวรของชมรม

1.3 ประชุมคณะกรรมการบริหารเพื่อวางแผนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม

1.4 ประชุมสมาชิกเพื่อแถลงนโยบายและกิจกรรมที่จะจัดทำ พร้อมทั้งขอความเห็นชอบตลอดจนคำแนะนำจากสมาชิก

2. การจัดกิจกรรม

2.1 พิธีเปิดชมรม

2.2 จัดกิจกรรมของชมรมดังนี้

2.2.1 การอบรมยุวบรรณารักษ์ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาร่วมจัดงานสัปดาห์ห้องสมุดกับห้องสมุด จัดกิจกรรมช่วยงานห้องสมุดทุก ๆ ด้าน เช่น บริการคืนหนังสือ จัดชั้นหนังสือ เตรียมหนังสือออกบริการ จัดกิจกรรมห้องสมุดสัญจรร่วมกับห้องสมุด ฯลฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รัชฎา ห้วน (2556) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปางอ้ายห้วยชมพู จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ นักเรียนจำนวน 20 คน ที่เป็นสมาชิกชุมนุมคณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมนุมคณิตศาสตร์โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ นักเรียนได้ออกเรียนรู้นอกห้องโดยการทำงานเป็นกลุ่ม เน้นการอภิปราย สื่อสารเพื่อให้ได้แนวคิดของการนำเสนอความรู้คณิตศาสตร์มาใช้ในการทำกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินทักษะการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอในทางคณิตศาสตร์ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบบรรทุกหลังสอนของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนรู้สึกพึงพอใจ สนุก มีความสุข และสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความสามารถในการเขียน การใช้ เครื่องหมายสัญลักษณ์คณิตศาสตร์เพื่อสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับดี นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานอยู่ในระดับดี

สัมฤทธิ์ วันชัย (2556) ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะเพื่อทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้น-

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวังเชิงวิทยา จังหวัดแพร่ กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบประเมินความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบบันทึกหลังการสอน ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ และนำเสนอโดยการบรรยาย สรุปผลการศึกษาได้ว่า หลังจากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม ชุมชนคณิตศาสตร์ นักเรียนมีทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับดี

วัชรวิรัตน์ วัคบัว (2535) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียนชุมนุมการใช้ห้องสมุด 694 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขต 11 ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุด ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขต 11 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น .89 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t test อาจารย์ที่ปรึกษา มีปัญหาการจัดกิจกรรมการใช้ชุมนุมใช้ห้องสมุดในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับกลาง และพบว่า นักเรียนมีปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนโดยส่วนรวม อยู่ระดับน้อย เมื่อการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน อาจารย์ที่ปรึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบุคลากร อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านอาคารสถานที่ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเวลา อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านการประเมินผล อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดของ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาการจัดกิจกรรม ชุมชนการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการวางแผน

ด้านบุคลากร ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และด้านงบประมาณ ส่วนปัญหาด้านสถานที่ เวลา และการประเมินผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชัยญ์ธรรม์ สมายุทธพงษ์ (2552) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ที่มีต่อ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจริยธรรมสาลามมูลนิธิต้องการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนจริยธรรมสาลามมูลนิธิต้องการจำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน โดยกลุ่มเครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 1 ฉบับ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านทักษะการวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายสวาท สุวัฒน์กัญญา (2541) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรมชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ สภาพของครูที่จัดกิจกรรม นักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์ การดำเนินการจัดกิจกรรม สื่อที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับครูและสำหรับนักเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่เป็นสมาชิกของชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ทุกคนที่ร่วมกิจกรรมชุมนุมดังกล่าวในปีการศึกษา 2541 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) สภาพของการจัดกิจกรรมพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความสนใจ สนุกสนาน และเต็มใจที่ได้เป็นครูที่ปรึกษา นักเรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง และเห็นว่ากิจกรรมนี้น่าสนใจและมีประโยชน์ ได้รับความรู้ มีโอกาสฝึกทักษะการใช้เครื่องมือ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการคิดทางวิทยาศาสตร์กับการแก้ปัญหา และมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมปานกลาง การกำหนดวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่กำหนดโดยใช้ของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย กิจกรรมที่โรงเรียนเปิดให้นักเรียนเข้าร่วมส่วนใหญ่คือชุมนุมนักสิ่งแวดล้อมรุ่นเยาว์ และชุมนุมนักพฤกษศาสตร์รุ่นเยาว์ ชุมชนที่นักเรียนต้องการให้เปิดเพิ่ม คือ ชุมชน-

นักดาราศาสตร์รุ่นเยาว์ กิจกรรมส่วนใหญ่เน้นการฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม และฝึกปฏิบัติในสภาพจริง สถานที่จัดกิจกรรมส่วนใหญ่คือห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ-วิทยาศาสตร์ สื่อที่ครูและนักเรียนใช้ในกิจกรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ หนังสือและเอกสารอ่านประกอบ วิดีทัศน์ และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ และมีเนื้อหาที่เป็นปัจจุบัน การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ ประเมินจากความกระตือรือร้น ความสนใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และพัฒนาการด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน (2) ปัญหาของการจัดกิจกรรมพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักเรียน เท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้าได้ มีดังนี้

Edward (1971) ได้สำรวจการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจรูปแบบการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเหล่านั้นตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม การจัดและบริหารกิจกรรมนักเรียน วิธีการประเมิน การจัดการกิจกรรม และการจัดค่ายพักแรมของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงพรรณนา และใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีประชากรที่เป็นครูใหญ่จำนวน 192 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผู้บริหารไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ประเภทของกิจกรรมที่จะจัดขึ้น การใช้อาคารสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ การวางนโยบาย การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาและการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน
2. ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ประเภทของกิจกรรมที่จะจัดขึ้น การใช้อาคารสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ การวางนโยบาย การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาและการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน
3. คณะกรรมการโรงเรียนและผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านกีฬา ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ไม่ใคร่จะได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร

4. สถานักเรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องสำคัญหลายด้าน เช่น การเงิน รูปแบบของกิจกรรมชุมนุมของแต่ละประเภท
5. นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียนดี
6. การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนไม่ได้ผล เพราะไม่ได้กำหนดนโยบาย และวิธีประเมินผลที่ชัดเจน

Dufee (1978) ได้ศึกษาการศึกษาการจัดการกิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นรัฐโอกลาโฮมา โดยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมในปัจจุบัน ลักษณะสำคัญของกิจกรรม นอกจากนั้น ยังมุ่งที่จะวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนที่เกี่ยวกับคุณภาพและปัญหาที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน และต้องการทราบความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ด้านบริการของสมาคมกิจกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งรัฐโอกลาโฮมา (Oklahoma Secondary School Activities Association) ผู้วิจัยใช้วิธีสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐโอกลาโฮมา จำนวน 80 แห่ง ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจาก ครูใหญ่ จำนวน 63 คน ครู 192 คน และนักเรียน 199 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. โรงเรียนที่มีนักเรียนเกินกว่า 500 คน ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ ตามที่ได้เสนอไว้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นจำนวนมาก ไม่มีประสบการณ์เพียงพอ ในการจัดกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน
3. นักเรียนมีความพอใจในการจัดกิจกรรมน้อยกว่าอาจารย์ใหญ่ และครู นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหากิจกรรมด้านการจัดตารางกิจกรรม ค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการร่วมกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
4. อาจารย์ใหญ่ไม่จัดแผนการจัดกิจกรรมไว้ในปฏิทินโรงเรียน
5. อาจารย์ใหญ่ทำการประเมินผลการให้บริการของสมาคมกิจกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งรัฐโอกลาโฮมาไปในทางบวก และให้ข้อเสนอแนะว่า บริการของสมาคมควรจะเพิ่มขึ้นอีก ควรจัดทำวิธีประเมินผลกิจกรรม และเอกสารต่าง ๆ ให้มากขึ้น

จากผลการวิจัยในต่างประเทศที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า

1. ผู้บริหารไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน
2. ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนการจัดกิจกรรมนักเรียน ประเภทของกิจกรรม การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน
3. อาจารย์ที่ปรึกษาขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักเรียน
4. ผู้บริหารให้การสนับสนุนกิจกรรมกีฬามากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น ๆ
5. นักเรียนให้ความร่วมมือดีในการจัดกิจกรรมนักเรียน
6. ปัญหาการจัดกิจกรรม ได้แก่ เวลา งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ บุคลากร
7. ไม่มีวิธีการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนที่ชัดเจนแน่นอน

Mcneal (1998) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ถูกปิดกั้นและการจำกัดรูปแบบของกิจกรรมที่จะเข้าร่วม มีเอกสารเกี่ยวข้องการวิจัย ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างไรก็ตามมีรูปแบบเพียงเล็กน้อยที่มีการจัดแบบแผน จากงานวิจัยมีการค้นพบการจัดกิจกรรมเพียงบางกลุ่ม โรงเรียน ตามความชอบ พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมของกิจกรรมมัธยมศึกษา กิจกรรมดังกล่าวมีทั้งด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ นักหนังสือพิมพ์ การทำหนังสือรุ่น คณะกรรมการนักเรียนกิจกรรมนักเรียนเกี่ยวข้องกับอาชีพ ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนหญิงจะเข้าร่วมมากกว่านักเรียนชาย ยกเว้นกิจกรรมด้านกีฬา นักเรียนที่มีศักยภาพทางด้านวิชาการและทางสังคม จะมีข้อได้เปรียบในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า ได้แสดงถึงความแตกต่างในการเข้าร่วมกิจกรรม ตามความสนใจ และการเข้าถึงกิจกรรมจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

Mahoney (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม เป็นการลดภาวะความรุนแรงของการต่อต้านระบบสังคม งานวิจัยนี้ ได้มีการศึกษาระยะยาวถึงการเกิดขึ้นในการพัฒนาการต่อต้านสังคม จากการศึกษาวิจัยโดยผู้วิจัยได้เป็นผู้ศึกษาพัฒนาการ ของเด็ก 695 คน ที่ได้สัมภาษณ์เด็กชายและเด็กหญิงจนกระทั่งจบการศึกษา และเมื่ออายุ 20 และ 24 ปี จากการวิเคราะห์ พบสิ่งบ่งชี้ ถึงหลักฐาน 4 ประการ ของเด็กชายและเด็กหญิง ด้วยเหตุผลที่การเอาใจใส่ ถึงพฤติกรรมและการกระทำ

ทางด้านวิชาการ ที่ได้จากการเริ่มสืบสวน และเมื่อเวลาผ่านไปมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยของการให้ออกจากโรงเรียนกลางคืนและการก่อก่อคดีอาญา เด็กชายและเด็กหญิงมีความเสี่ยงด้านสังคม การที่โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการลดการออกโรงเรียนกลางคืนและลดอาชญากรรม ในความเสี่ยงของเด็กชายและเด็กหญิง การค่อย ๆ ลดลงของการต่อต้านสังคมจากการมีรูปแบบของผู้อุปถัมภ์ของผู้ใหญ่ในสังคม โดยการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมุ่งศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร คุรุบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นคุรุบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสังกัดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน โดยมีขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

คุรุบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 119 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 92 คน ได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 42-44) การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนมัธยมศึกษา	ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่พิเศษ	42	32
ขนาดใหญ่	44	34
กลางและขนาดเล็ก	28	30
รวม	119	92

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาค้นคว้า หนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและตัวแปรที่ต้องการวัด

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออนุคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และนำมาคำนวณค่า IOC (Index of item Objective Congruence) โดยคัดเลือกรายข้อที่มีค่ามากกว่า 0.5 ไว้ และแก้ไขปรับปรุงข้อที่มีค่าน้อยกว่าพร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของแบบสอบถามให้ได้คุณภาพ (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2554, หน้า 179-186)

6. นำแบบสอบถามฉบับแก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้ (try-out) กับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 116-119)

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย แบบสอบถามสำหรับครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิต่างการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียนที่สังกัด

ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ (check-list)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด สำนักงานเขตพื้นที่-
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating
scale) 5 ระดับ ของ Likert (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 82-84)

- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ครูบรรณารักษ์ชุมนุม-
ห้องสมุด จำนวนทั้งหมด 119 คน ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่-
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการส่งทางไปรษณีย์
พร้อมทั้งกำหนดวันที่เก็บแบบสอบถามคืน หากยังได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาไม่ครบ
ใช้วิธีติดตามสอบถามทางโทรศัพท์
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ
ความถูกต้องและคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 3 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (arithmetic mean-- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-- SD) โดยแปลค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ดังนี้ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2555, หน้า 113-116; บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121-127)

1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก

4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติอ้างอิง (inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย และการยอมรับสมมติฐานจากการวิจัยเมื่อผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.1 คุรุบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และสาขาที่สำเร็จ-การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t test (independent sample)

3.2 การทดสอบสมมติฐานสภาพปัญหา การจัดกิจกรรมชุมนุมของห้องสมุด-โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร และความคิดเห็นของคุรุบรรณารักษ์ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ F test (One-way ANOVA) การทดสอบ

ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในกรณีที่ผลการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 โดยใช้วิธีของ Fisher (Least Significant Difference--LSD)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

1.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยการคำนวณ หาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2554, หน้า 179-186)

1.2 คุุปรณารักษ์หุมนุมหุองสมุด ในตอนท่ 4 ซึ่เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert scale) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 116-119; สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2554, หน้า 128-132)

2. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (inferential statistics) ได้แก่

3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นอิสระต่อกัน (independent samples) โดยใช้สถิติ t test (independent sample)

3.2 การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ F test (One-way ANOVA)

3.3 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในกรณีที่ผลการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 โดยใช้วิธีของ Fisher (Least Significant Difference--LSD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม
ไปยังกลุ่มตัวอย่าง 92 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.8
ของแบบสอบถามทั้งหมด 119 ฉบับ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลวิเคราะห์ 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อ

การจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงาน-
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ผลทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

F	แทน ค่าที่จะพิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F distribution)
t	แทน การแจกแจงแบบ t (t distribution)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (sum of square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (mean square)
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
Sig.	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3

จำนวนและร้อยละ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา		
เขต 1	51	56.70
เขต 2	39	43.30
รวม	90	100.00
เพศ		
ชาย	14	15.60
หญิง	76	84.60
รวม	90	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 31 ปี	16	17.80
31-40 ปี	43	47.80
41-50 ปี	8	8.90
51 ปีขึ้นไป	23	25.60
รวม	90	100.00
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็กและขนาดกลาง	24	26.70
ขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 1,500-2,499 คน)	38	42.20
ขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)	28	31.10
รวม	90	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 และ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 โดยส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ เพศหญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 84.60 และ เพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 รองลงมาคือ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 1,500-2,499 คน) จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 และขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10

ตาราง 4

จำนวนและร้อยละ ความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์ ประสบการณ์การทำงาน คาบสอน
ของครูบรรณารักษ์

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ด้าน บรรณารักษศาสตร์ ประสบการณ์การทำงาน และมีคาบสอนและหน้าที่อื่น ๆ สัปดาห์ละคาบ/สัปดาห์	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์		
จบบรรณารักษศาสตร์	72	80.00
ไม่จบบรรณารักษศาสตร์	18	20.00
รวม	90	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1-10 ปี	45	50.00
11-20 ปี	20	22.20
21-30 ปี	11	12.20
31-40 ปีขึ้นไป	14	15.60
รวม	90	100.00
มีคาบสอนและหน้าที่อื่น ๆ สัปดาห์ คาบ/สัปดาห์		
1-5 คาบ	15	16.70
6-10 คาบ	14	15.60
11-15 คาบ	27	30.00
16-20 คาบ	30	33.30
21-25 คาบ	4	4.40
รวม	90	100.00

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ส่วนผู้ไม่สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ 11-20 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 โดยส่วนใหญ่มีคาบสอน 16-20 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 มีคาบสอน 11-15 คาบ/สัปดาห์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 30 มีคาบสอน 1-5 และคาบ/สัปดาห์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตาราง 5

จำนวนและร้อยละ จำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

จำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุม	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
1 คน	41	45.60
2 คน	44	48.90
3 คน	5	5.60
รวม	90	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุด ครู 2 คน จำนวน 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.90 รองลงมาคือ มีจำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุดครู 1 คน จำนวน 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.60 ตามลำดับ

ตาราง 6

จำนวนและร้อยละ จำนวนสมาชิกชุมนุมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงาน-
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

จำนวนสมาชิกชุมนุม	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
12-25 คน	31	34.40
26-50 คน	36	40.00
51-75 คน	9	10.00
76-100 คน	14	15.60
รวม	90	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก
ชุมนุมห้องสมุด 26-50 คน จำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ มีจำนวน
สมาชิกชุมนุมห้องสมุด 12-25 คน จำนวน 31 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 34.40 ตามลำดับ

ตาราง 7

จำนวนและร้อยละ ชื่อกิจกรรมชุมนุมของห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ชื่อกิจกรรมชุมนุม	จำนวน (n = 90)	ร้อยละ
ใช้ชื่อชุมนุมห้องสมุด	25	25.60
ใช้ชื่อชุมนุมอื่น	67	74.40
- บรรณารักษ์น้อย, บรรณารักษ์อาสา, ยุวบรรณารักษ์, บรรณารักษ์รุ่นเยาว์, ยุวบรรณารักษ์รักการอ่าน, ยุวบรรณารักษ์ส่งเสริมการอ่าน, บรรณารักษ์น้อยสร้างสรรค์	42	46.65
- รักการอ่าน, นักอ่าน, ชวนกันอ่าน, นักอ่านสายตรง, ชวนอ่านหนังสือดี,	16	17.76
- จัดหนังสือพาเพลิน	1	1.11
- เปิดความรู้สู่โลกกว้าง	1	1.11
- สนุกคิดสกิดคำ	1	1.11
- ห้องสมุดมีชีวิต	1	1.11
- คลินิกหนังสือ	1	1.11
- เล่าเรื่องจากการอ่าน	1	1.11
- หนังสือเล่มเล็ก	1	1.11
รวม	90	100.0

จากตาราง 7 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใช้ชื่อใช้ชื่อชุมนุม-ห้องสมุดเดิม จำนวน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.60 ส่วนใหญ่ชื่อกิจกรรมชุมนุมใช้ชื่อชุมนุมอื่น จำนวน 67 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 74.40 โดยแยกออกเป็นชื่อต่าง ๆ บรรณารักษ์น้อย, บรรณารักษ์อาสา, ยุวบรรณารักษ์, บรรณารักษ์รุ่นเยาว์, ยุวบรรณารักษ์รักการอ่าน, ยุวบรรณารักษ์ส่งเสริมการอ่าน, บรรณารักษ์น้อยสร้างสรรค์ ส่วนชื่ออื่น ๆ จำนวน 42 แห่ง

คิดเป็นร้อยละ 46.65 รองลงมาคือ รักการอ่าน, นักอ่าน, ชวนกันอ่าน, นักอ่านสายตรง, ชวนอ่านหนังสือดี, จำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.76 ตามลำดับ

ตาราง 8

จำนวนและร้อยละ ระดับชั้นของสมาชิกชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ระดับชั้นของสมาชิกชุมชน	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	71	20.70
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	66	19.20
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	59	17.20
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	51	14.90
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	49	14.30
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	47	13.70
รวม	343	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 8 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีสมาชิกชุมชนที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 71 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.70 รองลงมาคือ มีสมาชิกชุมชนที่เป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 66 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19.20 ชุมชนที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 59 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.20 และชุมชนที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 51 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.90 ตามลำดับ

ตาราง 9

จำนวนและร้อยละ การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด โรงเรียนมีเรียน
ชุมนุมวันของห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมชุมนุมวัน	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
วันจันทร์	13	14.40
วันอังคาร	17	18.90
วันพุธ	27	30.00
พฤหัสบดี	15	16.70
วันศุกร์	18	20.00
รวม	90	100.00

จากตาราง 9 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีจัดการเรียนการสอน
ในวันพุธ จำนวน 27 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาคือ ในวันศุกร์ จำนวน 18 แห่ง
คิดเป็นร้อยละ 20.00 และในวันอังคาร จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.90 ตามลำดับ

ตาราง 10

จำนวนและร้อยละ การจัดกิจกรรมเล่านิทาน/นาฏกรรมของห้องสมุด โรงเรียน-
มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมเล่านิทาน/นาฏกรรมของห้องสมุด	จำนวน (n = 90)	ร้อยละ
การเล่านิทานประกอบทำทาง	30	20.30
การเล่านิทานประกอบการเชิดหุ่น	5	3.40
การเล่านิทานประกอบการแสดง	16	10.80
การเล่านิทานประกอบตัดกระดาษ	7	4.70
การเล่านิทานประกอบการซ่อมหนังสือ	5	3.40
การแข่งขันการเล่านิทาน	24	16.20
วรรณกรรมสาธิต	6	4.10
การประกวดวรรณกรรมสาธิต	4	2.70
วรรณกรรมสาธิต	33	22.30
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	18	12.20
รวม	148	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 10 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเล่านิทาน/นาฏกรรมของห้องสมุด ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมวรรณกรรมสาธิต จำนวน 33 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.30 รองลงมาคือ กิจกรรมการเล่านิทานประกอบทำทาง จำนวน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.30 กิจกรรมการแข่งขันการเล่านิทาน จำนวน 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.20 และกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดง จำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.80 ตามลำดับ

ตาราง 11

จำนวนและร้อยละ กิจกรรมการเสนอหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมการเสนอหนังสือ	จำนวน (n = 90)	ร้อยละ
การแนะนำหนังสือใหม่	78	28.90
การประกวดแนะนำหนังสือ	33	12.20
นิทรรศการหนังสือ	50	18.50
การบรรณานุกรมหนังสือใหม่	15	5.60
ห้องสมุดออกร้านหนังสือ	31	11.50
สำนักพิมพ์หรือตัวแทนออกร้านหนังสือ	34	12.60
มินิมาร์ทห้องสมุด	6	2.20
อื่น ๆ	23	8.50
รวม	270	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 11 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม
การเสนอหนังสือ การแนะนำหนังสือใหม่ จำนวน 78 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.90
รองลงมาคือ นิทรรศการหนังสือ จำนวน 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.50 รองลงมาคือ
สำนักพิมพ์หรือตัวแทนออกร้านหนังสือ จำนวน 34 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.60 และ
การประกวดแนะนำหนังสือ จำนวน 33 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.30 ตามลำดับ

ตาราง 12

จำนวนและร้อยละ มีการจัดกิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือของห้องสมุด โรงเรียน
มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือ	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
ตอบปัญหาภายในห้องสมุด	52	28.60
แข่งขันตอบปัญหาตามมุมต่าง ๆ ภายในห้องสมุด	42	23.10
ตอบปัญหาพาสุนัข	20	11.00
ติดตามถามปัญหา	12	6.60
แข่งขันตอบปัญหาภายในโรงเรียน	17	9.30
แข่งขันตอบปัญหาภายนอกโรงเรียน	13	7.10
อื่น ๆ	26	14.30
รวม	182	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 12 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือ จำนวน 52 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.60 รองลงมาคือ แข่งขันตอบปัญหาตามมุมต่าง ๆ ภายในห้องสมุด จำนวน 42 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.10 ตอบปัญหาพาสุนัข จำนวน 20 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.00 แข่งขันตอบปัญหาภายในโรงเรียน จำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.30 ตามลำดับ

ตาราง 13

จำนวนและร้อยละ การจัดกิจกรรมการใช้กิจกรรมเกมเพลงเพื่อนำไปสู่การอ่านของ
ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

การใช้กิจกรรมเกมเพลงเพื่อนำไปสู่การอ่าน	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
การแข่งขันกิจกรรมเกม	21	21.00
เกมเสริมความรู้เรื่องห้องสมุด	29	29.00
รีวิวประกอบเพลง	13	13.00
การประกวดรีวิวประกอบเพลง	12	12.00
อื่น ๆ	25	25.00
รวม	100	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 13 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม
ใช้กิจกรรมเกมเพลงเพื่อนำไปสู่การอ่าน เกมเสริมความรู้เรื่องห้องสมุด จำนวน 29 แห่ง
คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาคือ การแข่งขันกิจกรรมเกม จำนวน 21 แห่ง คิดเป็นร้อยละ
21.00 รีวิวประกอบเพลง จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

ตาราง 14

จำนวนและร้อยละ มีการจัดกิจกรรมยุวบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมยุวบรรณารักษ์	จำนวน ($n = 90$)	ร้อยละ
กิจกรรมยุวบรรณารักษ์	59	36.60
การทำวารสารของชมรม	5	3.10
กิจกรรมยุวบรรณารักษ์นักเขียน	5	3.10
กิจกรรมประกวดขยอคนักอ่าน	58	36.00
กิจกรรมการอ่านสู่ชุมชน	19	11.80
อื่น ๆ	15	9.30
รวม	161	100.00

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 14 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม
ยุวบรรณารักษ์ กิจกรรมยุวบรรณารักษ์ จำนวน 59 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36.60 รองลงมาคือ
กิจกรรมประกวดขยอคนักอ่าน จำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36.00 กิจกรรมการอ่าน
สู่ชุมชน จำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.80 ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่มีต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร**

ตาราง 15

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความคิดเห็น
ต่อกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-
มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชุมนุม	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม	3.99	0.509	มาก
ด้านการดำเนินกิจกรรม	4.10	0.502	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม	4.31	0.494	มาก
รวม	4.97	0.465	มาก

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 15 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ใน
ระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการและการวางแผนการจัด
กิจกรรม ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.31$)
และด้านการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ตาราง 16

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความ-
 คิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่-
 การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม
 ชุมนุมห้องสมุด

หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม ชุมนุมห้องสมุด	$\bar{X}$	SD	ระดับความ คิดเห็น
การกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ			
หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.13	.767	มาก
แนวทางการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม	4.12	.650	มาก
การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับ ชั้นของนักเรียน	4.12	.650	มาก
ตรงตามความสนใจ ความถนัดและ			
ความสามารถของนักเรียน	4.07	.684	มาก
มีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้			
สอดคล้องกับชีวิตจริง	4.08	.640	มาก
กำหนดจำนวนสมาชิกชุมนุมให้เหมาะสม			
กับกิจกรรม	4.12	.650	มาก
กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม	4.10	.619	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีหน้าที่ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ	4.12	.872	มาก
เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	3.42	1.091	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม ชุมนุมห้องสมุด	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธี ที่หลากหลาย	3.74	.829	มาก
มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	3.90	.808	มาก
รวม	3.99	.750	มาก

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.13$) รองลงมาคือ แนวทางการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม ($\bar{X}=4.12$) การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ($\bar{X}=4.12$) กำหนดจำนวนสมาชิกชุมนุมให้เหมาะสมกับกิจกรรม ($\bar{X}=4.12$) และครูที่ปรึกษาชุมนุมมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ ($\bar{X}=4.12$) ตามลำดับ

ตาราง 17

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความ-
 คิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่-
 การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด

การดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	. $\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมชุมนุมห้องสมุด เพื่อให้นักเรียน รู้จักชุมนุม และเข้าร่วม กิจกรรมชุมนุม	3.94	.826	มาก
มีการปฐมนิเทศ ให้กับสมาชิกชุมนุม ห้องสมุดเข้าใจเป้าหมายของกิจกรรม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ชุมนุมห้องสมุด	4.19	.669	มาก
สมาชิกชุมนุม มีการคัดเลือกประธานชุมนุม และคณะกรรมการชุมนุมห้องสมุด	4.01	.757	มาก
มีการสนับสนุนให้สมาชิกชุมนุมห้องสมุดมี ส่วนร่วมจัดแผน โครงการชุมนุม และการ จัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน	3.92	.927	มาก
มีการจัดทำปฏิทิน การจัดกิจกรรมชุมนุม ห้องสมุด	4.08	.796	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการดำเนินกิจกรรม	3.96	.873	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการประสานงานและ ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการชุมนุม	4.44	.721	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการตรวจการเข้าร่วม กิจกรรมของสมาชิกชุมนุม	4.00	.924	มาก
	4.49	.691	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

การดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
คณะกรรมการชุมนุมมีการสรุปการดำเนิน			
กิจกรรมชุมนุมต่อครูที่ปรึกษาชุมนุม			
อย่างต่อเนื่อง	4.00	.000	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมสรุปผลและรายงาน			
ต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.07	.776	มาก
รวม	3.97	.756	มาก

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการตรวจการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกชุมนุม ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.44$) มีการปฐมนิเทศ ให้กับสมาชิกชุมนุมห้องสมุดเข้าใจเป้าหมายของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.19$) มีการสนับสนุนให้สมาชิกชุมนุมห้องสมุดมีส่วนร่วมจัดแผนโครงการชุมนุม และการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน ($\bar{X} = 4.08$) และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ตาราง 18

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ที่มีความ-
 คิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่-
 การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุม
 ห้องสมุด

การวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
การวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมชุมนุม			
สอดคล้องกับ หลักการจัดกิจกรรมพัฒนา			
ผู้เรียน	4.27	.632	มาก
การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมชุมนุมใช้วิธี			
ที่หลากหลาย	4.33	.653	มาก
เกณฑ์การวัดผล ผู้เรียนมีความสามารถทักษะ			
ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา	4.27	.747	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมติดตาม การเข้าร่วมกิจกรรม			
ชุมนุมของนักเรียน	4.41	.733	มาก
ครูที่ปรึกษาชุมนุมรายงานการปฏิบัติงานและ			
พฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน			
ชุมนุม	4.13	.837	มาก
ครูที่ปรึกษามีการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ที่ไม่			
เข้าร่วมกิจกรรม	4.31	.744	มาก
นักเรียนชุมนุมมีหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรม			
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	4.52	.674	มาก
นักเรียนชุมนุมมีผลงาน มีชิ้นงาน ตามที่ครู			
ที่ปรึกษาชุมนุมมอบหมายให้ปฏิบัติ	4.44	.689	มาก
นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ครูปรึกษา			
ชุมนุมมอบหมาย	4.32	.577	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

การวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
นักเรียนชุมนุมมีการเผยแพร่ผลงานและนำ ผลงานไปใช้ประโยชน์ในชุมชนหรือส่วนรวม	4.18	.787	มาก
รวม	4.318	.700	มาก

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนชุมนุมมีหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ($\bar{X} = 4.52$) นักเรียนชุมนุมมีผลงาน มีชิ้นงาน ตามที่ครูที่ปรึกษาชุมนุมมอบหมายให้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.44$) ครูที่ปรึกษาชุมนุมติดตาม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.41$) การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมชุมนุมใช้วิธีที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.33$) นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ครูปรึกษาชุมนุมมอบหมาย ($\bar{X} = 4.32$) และครูที่ปรึกษามีการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 19

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสำนักงานเขต-
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่สังกัด

ระดับความคิดเห็น	สพ ม. 1		สพ ม. 2		t	Sig.
	. $\bar{X}$	SD	. $\bar{X}$	SD		
ด้านหลักการและการวาง						
แผนการจัดกิจกรรม	3.92	.47	4.09	.56	-1.590	.19
ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.98	.55	4.28	.51	-2.639	.71
ด้านการวัดผลและประเมิน						
กิจกรรม	4.26	.52	4.38	.46	-1.115	.56
รวม	4.05	.46	4.25	.46	-2.019	.39

จากตาราง 19 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขต-
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมและแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน มีความความคิดเห็น
ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ($\bar{X} = 4.25$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ครูบรรณารักษ์ที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ การดำเนินกิจกรรม
โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ($\bar{X} = 4.28$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ($\bar{X} = 3.98$)

ตาราง 20

เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดต่อแนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ระดับความคิดเห็น	วุฒิ		ไม่มีวุฒิ		t	Sig.
	บรรณารักษศาสตร์		บรรณารักษศาสตร์			
	. $\bar{X}$	SD	. $\bar{X}$	SD		
ด้านหลักการและการวาง						
แผนการจัดกิจกรรม	3.99	.51	3.98	.49	.084	.665
ด้านการดำเนินกิจกรรม	4.08	.57	4.21	.46	-.914	.721
ด้านการวัดผลและประเมิน						
กิจกรรม	4.34	.48	4.21	.55	.980	.218
รวม	4.14	.47	4.13	.44	.016	.887

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 20 ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีและไม่มีวุฒิการศึกษาทาง
บรรณารักษศาสตร์มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด
ที่ขนาด โรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
แตกต่างกัน จำแนกตามขนาด

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักการและการวางแผน					
การจัดกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	.989	2	.495	1.947	.149
ภายในกลุ่ม	22.098	87	.254		
รวม	23.088	89			
ด้านการดำเนินกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	.756	2	.378	1.243	.294
ภายในกลุ่ม	26.465	87	.304		
รวม	27.221	89			
ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.540	2	.770	3.308	.041*
ภายในกลุ่ม	20.258	87	.233		
รวม	21.798	89			
ด้านรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.040	2	.520	2.482	.089
ภายในกลุ่ม	18.220	87	.209		
รวม	19.260	89			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 21 พบว่า คุรุบรรณรักษ์ห้องสมุดโรงเรียนขนาดโรงเรียนต่างกัน ต่างมีความคิดเห็นแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธี LSD จากตาราง 22

ตาราง 22

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างขนาดโรงเรียนกับความคิดเห็น ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาด	ขนาดเล็ก/กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	
	$\bar{X}$	4.13	4.32	4.48
ขนาดเล็ก/กลาง	4.13	19	.35*	
ใหญ่	4.32		.16	
ใหญ่พิเศษ	4.48			

* $p < .05$

จากตาราง 22 พบว่า คุรุบรรณรักษ์ที่โรงเรียนขนาดเล็ก/กลาง ($\bar{X} = 4.13$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 23

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด
 ประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุม
 ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักการและการวาง					
แผนการจัดกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	2.183	3	.728	2.993	.035*
ภายในกลุ่ม	20.905	86	.243		
รวม	23.088	89			
ด้านการดำเนินกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	4.427	3	1.476	5.567	.002*
ภายในกลุ่ม	22.794	86	.265		
รวม	27.221	89			
ด้านการวัดผลและประเมิน					
กิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.324	3	.441	1.854	.144
ภายในกลุ่ม	20.474	86	.238		
รวม	21.798	89			
ด้านรวม					
ระหว่างกลุ่ม	1.727	3	.576	2.823	.044*
ภายในกลุ่ม	17.533	86	.204		
รวม	19.260	89			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 23 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันต่างกัน มีแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมและด้านการดำเนินกิจกรรม จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD (ดูตาราง 24)

ตาราง 24

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างประสบการณ์การทำงานความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม

ประสบการณ์		1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	4.11	3.73	3.89	4.08
1-10 ปี	4.11		.38*	.22	.03
11-20 ปี	3.73			.04	.35*
21-30 ปี	3.89				.19
31-40 ปี	4.08				

* $p < .05$

จากตาราง 24 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.11$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.73$) แตกต่างกัน และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.73$) ต่อดูต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี ($\bar{X} = 4.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 25

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างประสบการณ์การทำงานความคิดเห็นต่อ
 แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่-
 การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินกิจกรรม

ประสบการณ์		1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	4.28	3.87	3.72	4.24
1-10 ปี	4.28		.41*	.56*	.04
11-20 ปี	3.87			.15	.37*
21-30 ปี	3.72				.52*
31-40 ปี	4.24				

* $p < .05$

จากตาราง 25 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.28$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.87$) และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.28$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ($\bar{X} = 3.72$) แตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.87$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี ($\bar{X} = 4.24$) ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ($\bar{X} = 3.72$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี ($\bar{X} = 4.24$) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 26

เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างประสบการณ์การทำงานความคิดเห็นต่อ
แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านรวม

ประสบการณ์		1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	4.25	4.00	3.88	4.19
1-10 ปี	4.25		.25*	.37*	.06
11-20 ปี	4.00			.12	.19
21-30 ปี	3.88				.31
31-40 ปี	4.19				

* $p < .05$

จากตาราง 26 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่ประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.25$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 4.00$) และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ($\bar{X} = 3.88$)

**ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร**

1. ปัญหาอุปสรรค
2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของปริญญานิพนธ์ห้องสมุดการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและการจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อศึกษาความคิดเห็น ของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด และด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ที่มีสังกัดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุดที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

4. คุรุบรรณรักษ์ชุมนุมห้องสมุดและที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูลจากคุรุบรรณรักษ์ชุมนุมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 119 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 คน ซึ่งได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 43-45) โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุให้คุรุบรรณรักษ์ชุมนุมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 90 ฉบับ ร้อยละ 97.8 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม คุรุบรรณรักษ์ชุมนุมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพการจัดการคุรุบรรณรักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของคุรุบรรณรักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคุรุบรรณรักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามสังกัดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน

และประสิทธิภาพการทำงาน โดย t test การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างความคิดเห็น
ครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่-
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร รายด้านและด้านรวม จำแนกตามสังกัดโรงเรียน
วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงาน โดยใช้สถิติ F test และทดสอบ
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้สถิติ LSD

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา-
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด-
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ร้อยละ 56.70 และ สังกัดสำนักงานเขต-
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ร้อยละ 43.30 โดยส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ เพศหญิง
ร้อยละ 84.60 และเพศชาย ร้อยละ 15.6 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 47.80 รองลงมา
คือ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.60 ส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 1,500-2,499 คน)
ร้อยละ 42.20 และขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป) ร้อยละ 31.10

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา บรรณารักษศาสตร์
ร้อยละ 80.00 ส่วนผู้ไม่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 20.00 ส่วนใหญ่
มีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ 11-20 ปี จำนวน 20 คน
ร้อยละ 22.20 โดยส่วนใหญ่มีคาบสอน 16-20 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 33.30 มีคาบสอน
11-15 คาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 30 มีคาบสอน 1-5 และคาบ/สัปดาห์ ร้อยละ 16.70 ตามลำดับ

**ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล**

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุดครู
2 คน ร้อยละ 48.90 รองลงมาคือ มีจำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุดครู 1 คน ร้อยละ
45.60 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกชุมนุมห้องสมุด 26-50 คน
ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ มีจำนวนสมาชิกชุมนุมห้องสมุด 12-25 คน ร้อยละ 34.40
ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ชื่อใช้ชื่อชุมนุมห้องสมุดเดิม ร้อยละ 25.60
ส่วนใหญ่ชื่อกิจกรรมชุมนุมใช้ชื่อชุมนุมอื่น ร้อยละ 74.40 โดยแยกออกเป็นชื่อต่าง ๆ
บรรณารักษ์น้อย, บรรณารักษ์อาสา, ยุวบรรณารักษ์, บรรณารักษ์รุ่นเยาว์, ยุวบรรณารักษ์
รักการอ่าน, ยุวบรรณารักษ์ส่งเสริมการอ่าน, บรรณารักษ์น้อยสร้างสรรค์ ส่วนชื่ออื่น ๆ
เป็นร้อยละ 46.65 รองลงมาคือ รักการอ่าน, นักอ่าน, ชวนกันอ่าน, นักอ่านสายตรง,
ชวนอ่านหนังสือดี ร้อยละ 17.76 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีสมาชิกชุมนุมที่เป็นนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 20.70 รองลงมาคือ มีสมาชิกชุมนุมที่เป็นระดับชั้นมัธยมศึกษา-
ปีที่ 2 ร้อยละ 19.20 ชุมนุมที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 17.20 และ
ชุมนุมที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 14.90 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีจัดการเรียนการสอนในวันพุธ ร้อยละ 30.00
รองลงมาคือ ในวันศุกร์ ร้อยละ 20.00 และในวันอังคาร ร้อยละ 18.90 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเล่านิทาน/นาฏกรรม
ของห้องสมุด ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมวรรณกรรมสาธิต ร้อยละ 22.30 รองลงมาคือ
กิจกรรมการเล่านิทานประกอบท่าทาง ร้อยละ 20.30 กิจกรรมการแข่งขันการเล่านิทาน
ร้อยละ 16.20 และกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการแสดง ร้อยละ 10.80 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเสนอหนังสือ
การแนะนำหนังสือใหม่ ร้อยละ 28.90 รองลงมาคือ นิทรรศการหนังสือ ร้อยละ 18.50

รองลงคือมาสำนักพิมพ์หรือตัวแทนออกหนังสือ ร้อยละ 12.60 และการประกวด
แนะนำหนังสือ ร้อยละ 22.30 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือ
ร้อยละ 28.60 รองลงมากคือ แข่งขันตอบปัญญตามมุมต่าง ๆ ภายในห้องสมุด ร้อยละ 23.10
ตอบปัญหาพาสุนัข จำนวน 20 แห่ง ร้อยละ 11.00 แข่งขันตอบปัญญภายในโรงเรียน
ร้อยละ 9.30 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมใช้กิจกรรมเกมเพลง
เพื่อนำไปสู่การอ่าน เกมเสริมความรู้เรื่องห้องสมุด ร้อยละ 29.00 รองลงมากคือ การแข่งขัน
กิจกรรมเกม ร้อยละ 21.00 วิจารณ์ประกอบเพลง ร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมยุวบรรณารักษ์
กิจกรรมยุวบรรณารักษ์ ร้อยละ 36.60 รองลงมากคือ กิจกรรมประกวดยอดนักอ่าน ร้อยละ
36.00 กิจกรรมการอ่านสู่ชุมชน ร้อยละ 11.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา- มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.99$)
รองลงมากคือ ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.31$) และด้านการดำเนินกิจกรรม
($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
การกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.13$)

รองลงมาคือ แนวทางการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.12$) การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ($\bar{X} = 4.12$) กำหนดจำนวนสมาชิกชุมนุมให้เหมาะสมกับกิจกรรม ($\bar{X} = 4.12$) และครูที่ปรึกษาชุมนุมมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ ($\bar{X} = 4.12$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการตรวจการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกชุมนุม ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.44$) มีการปฐมนิเทศให้กับสมาชิกชุมนุมห้องสมุดเข้าใจเป้าหมายของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.19$) มีการสนับสนุนให้สมาชิกชุมนุมห้องสมุดมีส่วนร่วมจัดแผนโครงการชุมนุม และการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน ($\bar{X} = 4.08$) และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนชุมนุมมีหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ($\bar{X} = 4.52$) นักเรียนชุมนุมมีผลงานมีชิ้นงาน ตามที่ครูที่ปรึกษาชุมนุมมอบหมายให้ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.44$) ครูที่ปรึกษาชุมนุมติดตาม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.41$) การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมชุมนุมใช้วิธีที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.33$) นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ครูปรึกษาชุมนุมมอบหมาย ($\bar{X} = 4.32$) และครูที่ปรึกษามีการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลทดสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของของครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามสังกัดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน โดย t test การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างความคิดเห็นครูบรรณารักษ์ชุมนุมห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร รายด้านและด้านรวม จำแนกตามสังกัดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และ ประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติ F test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่โดยใช้สถิติ LSD สรุปได้ดังนี้

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมและแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน มีความความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรม ชุมชนห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสำนักงาน-เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ($\bar{X} = 4.25$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า สำนักงานเขตพื้นที่-การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูบรรณารักษ์ ที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ การดำเนินกิจกรรม โดยสำนักงาน-เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ($\bar{X} = 4.28$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า สำนักงานเขตพื้นที่-การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ($\bar{X} = 3.98$)

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีและไม่มีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา-สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนขนาดโรงเรียนต่างกันต่างมีความคิดเห็น แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่-การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการวัดผลและ ประเมินกิจกรรม จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD (ดูตาราง 20)

ครูบรรณารักษ์ที่โรงเรียนขนาดเล็ก/กลาง ($\bar{X} = 4.13$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ($\bar{X} = 4.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันต่างกัน มีแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกันพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมและด้านการดำเนินกิจกรรม จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธี LSD จากตาราง 22

ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.11$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.73$) แตกต่างกัน และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.73$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี ($\bar{X} = 4.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.28$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.87$) แตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.28$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ($\bar{X} = 3.72$) แตกต่างกัน ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 3.87$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี ($\bar{X} = 4.24$) ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ($\bar{X} = 3.72$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด

ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 31-40 ปี ($\bar{X} = 4.24$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ครูบรรณารักษ์ที่ประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.25$) มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี ($\bar{X} = 4.00$) แตกต่างกัน และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี ($\bar{X} = 4.25$) ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างจากประสบการณ์การทำงาน 21-30 ปี ($\bar{X} = 3.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลที่ได้จากการวิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ครูบรรณารักษ์ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม และด้านการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายในแต่ละด้านดังนี้

ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรม

ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด อยู่ในระดับมากมีการกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม

การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ
 ชันธิดา ห้วน (2556) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์โดยใช้สวน-
 พฤษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 โรงเรียนบ้านปางอ้ายห้วยชมภู จังหวัดเชียงราย พบว่า คณิตศาสตร์มาใช้ในการทำกิจกรรม
 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินทักษะการสื่อสาร การสื่อความหมาย
 และการนำเสนอในทางคณิตศาสตร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ วันชัย (2556)
 ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะเพื่อทักษะการเชื่อมโยง
 ทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวังเชิง-
 วิทยา จังหวัดแพร่ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบประเมินความสามารถ
 ในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน
 และแบบบันทึกหลังการสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรวิวัฒน์ วัดบัว
 (2535) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ด้านการวางแผน อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหา
 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านบุคลากร อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ดังนั้น การดำเนินการหลักและการวางแผนการจัดกิจกรรม ต้องมีการส่งเสริม
 ให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษา ในสิ่งที่ตนเองสนใจและตรงตามความถนัดของตัวเอง จึงได้
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน
 เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้
 เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์
 เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กระทรวง-
 ศึกษาธิการ, 2552, หน้า 20-24)

ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด

ครูบรรณารักษ์ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน-
 มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุม
 ห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการตรวจการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก
 ชุมนุม และครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ธันธิดา ห้วนนา (2556) ศึกษาเรื่อง *ผลของการจัดกิจกรรม* *ชุมนุมคณิตศาสตร์โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับนักเรียน* *ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปางอ้ายห้วยชมภู จังหวัดเชียงราย* พบว่า แบบ *บันทึกหลังสอนของครู* วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ *วิธีพรรณนาวิเคราะห์* ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนรู้สึกพึงพอใจ สนุก มีความสุข และสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ *สายสวาท สุวัฒน์กัญญา* (2541) ศึกษาเรื่อง *สภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรมชุมนุมนักวิทยาศาสตร์* *รุ่นเยาว์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร* พบว่า ชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ *ชุมนุมที่นักเรียนต้องการให้เปิดเพิ่ม* คือ ชุมนุมนักดาราศาสตร์รุ่นเยาว์ กิจกรรมส่วนใหญ่ *เน้นการฝึกค้นคว้าด้วยตนเอง* การทำงานเป็นกลุ่มและฝึกปฏิบัติในสภาพจริง

ด้านการวัดผลและประเมินกิจกรรม

ครูบรรณารักษ์ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- *มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้านการดำเนินกิจกรรมชุมนุม* *ห้องสมุด* อยู่ในระดับมาก นักเรียนชุมนุมมีหลักการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 นักเรียนชุมนุมมีผลงาน มีชิ้นงานตามที่ครูที่ปรึกษาชุมนุมมอบหมายให้ปฏิบัติ และเกณฑ์การวัดผล ผู้เรียนมีความสามารถทักษะทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* *ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น* *เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและ* *สาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษา* *จัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 20-24)* ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ *สายสวาท สุวัฒน์กัญญา* (2541) ศึกษาเรื่อง *สภาพและ* *ปัญหาของการจัดกิจกรรมชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา* *กรุงเทพมหานคร* พบว่า การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ ประเมินจากความกระตือรือร้น *ความสนใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และพัฒนาการด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของ* *นักเรียน* ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับของ *วัชรวิวัฒน์ วัดบัว* (2535) ศึกษาเรื่อง *ปัญหา*

การจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ด้านการประเมินผล อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียน โดยส่วนร่วมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูบรรณารักษ์ควร เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา-มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ครูบรรณารักษ์ควร มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมชุมนุมห้องสมุดเพื่อให้นักเรียน รู้จักชุมนุม และเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม และสมาชิกชุมนุม มีการคัดเลือกประธานชุมนุม และคณะกรรมการชุมนุมห้องสมุด ในการจัดกิจกรรมให้ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน-มัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. ครูบรรณารักษ์ควร ครูที่ปรึกษาชุมนุมรายงานการปฏิบัติงานและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนชุมนุม และนักเรียนชุมนุมมีการเผยแพร่ผลงานและ นำผลงานไปใช้ประโยชน์ในชุมชนหรือส่วนรวมในการจัดกิจกรรมให้ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอื่น ๆ

3. เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมยุวบรรณรักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด และความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการศึกษาการวิจัยเท่านั้น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ภาพรวม ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงและให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อมูลของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต้องงานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดในภาพรวมต่อไป

4. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์และเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ ทั้งนี้กรุณาส่งแบบ สอบถามคืนโดยใส่ซองที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้ทางไปรษณีย์ภายใน วันที่.....เดือน พ.ศ. 2559

นางสาวโสภิดา พลเยี่ยม

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

เบอร์ติดต่อ 080-2039279 E-mail : sopida1986pholyiem@hotmail.com

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลง () หน้าข้อความ หรือกรอกข้อความช่องว่าง
ที่เกี่ยวกับท่าน และโปรดอธิบายหรือใส่รายละเอียดที่เป็นจริง โดยเติมข้อความบนเส้นประ
(.....) อย่างสมบูรณ์

1. สังกัดโรงเรียน.....

2. เพศ

() หญิง

() ชาย

3. อายุ

() ต่ำกว่า 31 ปี

() 31-40 ปี

() 41-50 ปี

() มากกว่า 50 ปี

4. ความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์

() จบปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์

() จบปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์

() ไม่จบบรรณารักษศาสตร์

() อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

5. การอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพห้องสมุด

() เคยผ่านการอบรม (หลักสูตรโปรดระบุ.....)

() ไม่เคยผ่านการอบรม

6. ขนาดของโรงเรียน

() ขนาดเล็ก (ตั้งแต่ 1-499 คน)

() ขนาดกลาง (ตั้งแต่ 500-1,499 คน)

() ขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 1,500-2,499 คน)

() ขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)

7. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

8. มีคาบสอนและหน้าที่อื่น ๆ สัปดาห์ละ.....คาบ/สัปดาห์

ตอนที่ 2 สภาพการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหา ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ประเด็น

1. จำนวนครูที่ปรึกษาชุมนุม.....คน
2. จำนวนสมาชิกชุมนุม.....คน
3. ชื่อกิจกรรมชุมนุม.....(นอกเหนือจากชื่อชุมนุมห้องสมุด)
4. ระดับชั้นของสมาชิกชุมนุม

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
() ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	() ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
() ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	() ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
() ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	() ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
5. ในภาคเรียนปัจจุบัน โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมชุมนุมวัน

() วันจันทร์	() วันอังคาร
() วันพุธ	() พฤหัสบดี
() วันศุกร์	
6. ประเภทการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด
 - 6.1 กิจกรรมเกี่ยวกับเล่านิทาน/นาฏกรรมของห้องสมุด

() การเล่านิทานประกอบท่าทาง
() การเล่านิทานประกอบการเชิดหุ่น
() การเล่านิทานประกอบการแสดง
() การเล่านิทานประกอบตัดกระดาษ
() การเล่านิทานประกอบการซ่อมหนังสือ
() การแข่งขันการเล่านิทาน
() วรรณกรรมสาธิต
() การประกวดวรรณกรรมสาธิต
() อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

6.2 กิจกรรมการเสนอหนังสือ

- () การแนะนำหนังสือใหม่ () การประกวดแนะนำหนังสือ
- () นิทรรศการหนังสือ () การบรรณานุกรมหนังสือใหม่
- () ห้องสมุดออกร้านหนังสือ
- () สำนักพิมพ์หรือตัวแทนออกร้านหนังสือ
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

6.3 กิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือ

- () ตอบปัญหาภายในห้องสมุด
- () แข่งขันตอบปัญหาตามมุมต่าง ๆ ภายในห้องสมุด
- () ตอบปัญหาพาสุนัข
- () ติดตามถามปัญหา
- () แข่งขันตอบปัญหาภายในโรงเรียน
- () แข่งขันตอบปัญหาภายนอกโรงเรียน
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

6.4 การใช้กิจกรรมเกมเพลงเพื่อนำไปสู่การอ่าน

- () การแข่งขันกิจกรรมเกม () เกมเสริมความรู้เรื่องห้องสมุด
- () ธีวประกอบเพลง () การประกวดธีวประกอบเพลง
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

6.5 กิจกรรมยุวบรรณารักษ์

- () กิจกรรมยุวบรรณารักษ์ () การทำวารสารของชมรม
- () กิจกรรมยุวบรรณารักษ์นักเขียน () กิจกรรมประกวดยอดนักอ่าน
- () กิจกรรมการอ่านสู่ชุมชน
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ต่อแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตัวอย่างการตอบและการแปลความหมาย

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด						
1	การกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด						
1	การกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
2	แนวทางการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม					
3	การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน					
4	ตรงตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของนักเรียน					
5	มีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง					
6	กำหนดจำนวนสมาชิกชุมนุมให้เหมาะสมกับกิจกรรม					
7	กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม					
8	ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ					
9	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
10	มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีที่หลากหลาย					
11	มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
การดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด						
12	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมชุมนุมห้องสมุด เพื่อให้นักเรียน รู้จักชุมนุมและเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม					
13	มีการปฐมนิเทศ ให้กับสมาชิกชุมนุมห้องสมุดเข้าใจเป้าหมายของกิจกรรม					
14	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด					
15	สมาชิกชุมนุม มีการคัดเลือกประธานชุมนุม และคณะกรรมการชุมนุมห้องสมุด					
16	มีการสนับสนุนให้สมาชิกชุมนุมห้องสมุดมีส่วนร่วมจัดแผนโครงการชุมนุม และการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน					
17	มีการจัดทำปฏิทิน การจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
18	ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม					
19	ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการประสานงานและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการชุมนุม					
20	ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการตรวจการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกชุมนุม					
21	คณะกรรมการชุมนุมมีการสรุปการดำเนินกิจกรรมชุมนุมต่อครูที่ปรึกษาชุมนุม อย่างต่อเนื่อง					
22	ครูที่ปรึกษาชุมนุมสรุปผลและรายงานต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
การวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด						
23	การวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมชุมนุมสอดคล้องกับ หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
24	การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมชุมนุมใช้วิธีที่หลากหลาย					
25	เกณฑ์การวัดผล ผู้เรียนมีความสามารถทักษะทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา					
26	ครูที่ปรึกษาชุมนุมติดตาม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
27	ครูที่ปรึกษาชุมนุมรายงานการปฏิบัติงานและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนชุมนุม					
28	ครูที่ปรึกษามีการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม					
29	นักเรียนชุมนุมมีหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80%					
30	นักเรียนชุมนุมมีผลงาน มีชิ้นงาน ตามที่ครูที่ปรึกษาชุมนุมมอบหมายให้ปฏิบัติ					
31	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ครูปรึกษาชุมนุมมอบหมาย					
32	นักเรียนชุมนุมมีการเผยแพร่ผลงานและนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในชุมชนหรือส่วนรวมได้					

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุดการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

.....

.....

ที่ ศธ.๐๕๑๘.๐๔/ ๑๕๗

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ขອງจดหมายพร้อมติดแสตมป์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๔๑๒๒๐๐๑๖๘ ปัจจุบันเป็น
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ขณะนี้กำลังดำเนินการทำวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส พาวินันท์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึง
ขอความอนุเคราะห์ ครูหัวหน้าชุมนุม ครูที่ปรึกษาชุมนุมห้องสมุดหรือตัวแทนที่รับผิดชอบในการสอน
กิจกรรมชุมนุมห้องสมุด ตอบแบบสอบถามดังกล่าว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. และขอความกรุณา ส่งคืนให้แก่
ผู้วิจัยภายในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือ
จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสุมน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒๓๖๙-๒๖๖๗

นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม โทร.๐๘-๐๒๐๓-๙๒๗๙

ที่ ศธ.๐๕๑๘.๐๔/ ๑๕๖

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาววราณี ล้ายอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๔๑๒๒๐๐๑๖๘ ปัจจุบันเป็น
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ขณะนี้กำลังดำเนินการทำวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร”

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสุมน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒๓๖๙-๒๖๖๗

นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม โทร.๐๘-๐๒๐๓-๙๒๗๙

ที่ ศธ.๐๕๑๘.๐๔/ ๑๕๖

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวอุไรวรรณ บุญอรพิณโย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๔๑๒๒๐๐๑๖๘ ปัจจุบันเป็น
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ขณะนี้กำลังดำเนินการทำวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร”

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสมัน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒๓๖๙-๒๖๖๗

นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม โทร.๐๘-๐๒๐๓-๙๒๗๙

ที่ ศธ.๐๕๑๘.๐๔/ ๑๕๖

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐

๒ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวหทัยเพ็ญ คลายานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๔๑๒๒๐๐๑๖๘ ปัจจุบันเป็น
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ขณะนี้กำลังดำเนินการทำวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร”

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสุมน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒๓๖๔-๒๖๖๗

นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม โทร.๐๘-๐๒๐๓-๙๒๗๙

ที่ ศธ.๐๕๑๘.๐๔/ ๑๕๖

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐

๕

มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางมะลิวัลย์ จันทนการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๔๑๒๒๐๐๑๖๘ ปัจจุบันเป็น
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ขณะนี้กำลังดำเนินการทำวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร”

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสุมน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒๓๖๙-๒๖๖๗

นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม โทร.๐๘-๐๒๐๓-๙๒๗๙

ที่ ศธ.๐๕๑๘.๐๔/ ๑๕๖

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐

๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวไข่มุก เหล่าสุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๔๑๒๒๐๐๑๖๘ ปัจจุบันเป็น
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ขณะนี้กำลังดำเนินการทำวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรม
ชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร”

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ ในหัวข้อ เรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจรณ์ เชษฐสุมน)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒๓๖๙-๒๖๖๗

นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม โทร.๐๘-๐๒๐๓-๙๒๗๙

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

(5 ท่าน)

เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

1. ชื่อ-นามสกุล นางวารุณี ลำยอง

อายุ 58 ปี วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ศศ.บ. บรรณารักษศาสตร์

ตำแหน่ง หัวหน้างานวิห้องสมุด

ชื่อหน่วยงานสังกัด โรงเรียนโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

ประสบการณ์ในการทำงาน 33 ปี

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ

บ้านเลขที่ 89/192 หมู่บ้านศุภาลักษณ์ ๕๖/๑ ซอย 10 ถนนบางกอก แขวงศาลากลาง
บางกอก นนทบุรี 1130

2. ชื่อ-นามสกุล นางสาวอุไรวรรณ บุญอุรพิชญ์

อายุ 57 ปี วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ศศ.บ. บริหารการศึกษา

ตำแหน่ง หัวหน้างานวิจัยสถานศึกษา

ชื่อหน่วยงานสังกัด โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร

ประสบการณ์ในการทำงาน 35 ปี

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร

115 ม. 11 ซ. อมรวิวัฒน์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230

3. ชื่อ-นามสกุล นางสาวหทัยเพ็ญ คลายานนท์

อายุ 55 ปี วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ศศ.บ. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ตำแหน่ง หัวหน้างานห้องสมุด

ชื่อหน่วยงานสังกัด โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร

ประสบการณ์ในการทำงาน 30 ปี

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร

115 ม. 11 ซ. อมรวิวัฒน์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230

E-mail hathaipen_lib@hotmail.com

4. ชื่อ-นามสกุล นางมะลิวัลย์ จันทนการ

อายุ 55 ปี วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด อ.ม. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และ

สารสนเทศศาสตร์

ตำแหน่ง หัวหน้างานวิจัยสถานศึกษา

ชื่อหน่วยงานสังกัด โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร

ประสบการณ์ในการทำงาน 35 ปี

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร

115 ม. 11 ซ. อมรวิวัฒน์ แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230

E-mail maliwan_chanta@hotmail.com

5. ชื่อ-นามสกุล นางสาวไข่มุก เหล่าสุนทร

อายุ 38 ปี

วุฒิการศึกษาสูงสุด ศศ.ม. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ตำแหน่ง หัวหน้างานห้องสมุด

ชื่อหน่วยงานสังกัด โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายมัธยม)

ประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปี

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่ 176 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา

กรุงเทพฯ 10110 โทร 02 260 9986-8 ต่อ 146 และ 147

E-mail moony2032@gmail.com

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร		ผลการตรวจเครื่องมือวิจัย ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3	4	5		
หลักการและการวางแผนการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด								
1	การกำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ หลักการจัดกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด	1	1	1	1	1	5	1
2	แนวทางการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรม	1	1	1	1	1	5	1
3	การจัดกิจกรรมเหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน	1	1	1	1	1	5	1
4	ตรงตามความสนใจ ความถนัดและ ความสามารถของนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1
5	มีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้ สอดคล้องกับชีวิตจริง	1	1	1	1	1	5	1
6	กำหนดจำนวนสมาชิกชุมนุมให้เหมาะสม กับกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
7	กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
8	ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีหน้าที่ให้คำปรึกษา และอำนวยความสะดวกเพื่อให้กิจกรรม ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุ เป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ	1	1	1	1	1	5	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร		ผลการตรวจเครื่องมือวิจัย ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
9	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	0	4	0.8
10	มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	1	0	4	0.8
11	มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	1	1	1	1	0	4	0.8
การดำเนินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด								
12	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมชุมนุม ห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนรู้จักชุมนุมและ เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม	1	1	1	1	1	5	1
13	มีการปฐมนิเทศให้กับสมาชิกชุมนุม ห้องสมุดเพื่อให้เข้าใจเป้าหมายของกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
14	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ชุมนุมห้องสมุด	1	1	1	1	1	5	1
15	สมาชิกชุมนุมห้องสมุดการคัดเลือก ประธานชุมนุม และคณะกรรมการชุมนุม	1	1	1	1	1	5	1
16	มีการสนับสนุนให้สมาชิกชุมนุมห้องสมุด มีส่วนร่วมจัดแผนโครงการชุมนุม และ การจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน	1	1	1	1	0	4	0.8
17	มีการจัดทำปฏิทินการจัดกิจกรรมชุมนุม ห้องสมุด	1	1	1	1	0	4	0.8
18	ครูที่ปรึกษาชุมนุมเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ในการดำเนินกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร		ผลการตรวจเครื่องมือวิจัย ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
19	ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการประสานงานและ ให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการชุมนุม	1	1	1	1	1	5	1
20	ครูที่ปรึกษาชุมนุมมีการตรวจการเข้าร่วม กิจกรรมของสมาชิกชุมนุม ตรวจจากเช็ค เวลาเรียน ผลงานที่นักเรียนปฏิบัติ หรือวิธีอื่น ๆ	1	1	1	1	1	5	1
21	คณะกรรมการชุมนุมมีการสรุปการดำเนิน กิจกรรมชุมนุมต่อครูที่ปรึกษาชุมนุม อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1
22	ครูที่ปรึกษาชุมนุมสรุปผลและรายงาน ต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1
การวัดผลและประเมินกิจกรรมชุมนุมห้องสมุด								
23	การวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม ชุมนุมสอดคล้องกับ หลักการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	5	1
24	การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมชุมนุม ใช้วิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	1	1	5	1
25	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล ผู้เรียนมี ความสามารถทักษะทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา	1	1	1	1	1	5	1
26	ครูที่ปรึกษาชุมนุมติดตามการเข้าร่วม กิจกรรมชุมนุมของนักเรียน	1	1	1	1	1	5	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัด กิจกรรมชุมนุมห้องสมุดของโรงเรียน- มัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร		ผลการตรวจเครื่องมือวิจัย ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
27	ครูที่ปรึกษาชุมนุมรายงานการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมกรเข้าร่วมกิจกรรมของ นักเรียนชุมนุม	1	1	1	1	1	5	1
28	ครูที่ปรึกษามีการแก้ไขพฤติกรรมของ นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
29	นักเรียนชุมนุมมีหลักฐานการเข้าร่วม กิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	1	1	1	1	1	5	1
30	นักเรียนชุมนุมมีผลงาน มีชิ้นงาน ตามที่ ครูที่ปรึกษาชุมนุมมอบหมายให้ปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1
31	นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่ครูปรึกษา ชุมนุมมอบหมาย	1	1	1	1	1	5	1
32	นักเรียนชุมนุมมีการเผยแพร่ผลงานและนำ ผลงานไปใช้ประโยชน์ในชุมชนหรือ ส่วนรวมได้	1	1	1	1	1	5	1

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2534). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

กรมวิชาการ. (2535). คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

กรมสามัญศึกษา. (2533). คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษา-

นิเทศก์กรมสามัญศึกษา.

กรมสามัญศึกษา. (2534). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการตาม

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และตามหลักสูตรมัธยมศึกษา

ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร:

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา.

กรรณิกา พันธ์อำพล. (2535). การบริหารกิจการนักเรียน. ชะลา: วิทยาลัยราชภัฏยะลา,

คณะครุศาสตร์, ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

(ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์-

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2533). คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2543). *คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2555). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2531). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาบริหารการศึกษา.
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. (2524). *หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- กุลลาบ ปั่นลายนาถ. (2538). *การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- กุลลาบ ปั่นลายนาถ. (2542). *การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2, ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2542). *เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา 1633403 ห้องสมุดโรงเรียน = SCHOOL LIBRARY*. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). *การบริหารกิจการนักเรียน*. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม, คณะครุศาสตร์.
- เดช เผื่อน้อย. (2533). *การจัดและงานเทคนิคห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ธัญญ์รัศม์ สมายุทธพงษ์. (2552). *ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจริยธรรมสกลามูลนิธิ จังหวัดสกล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา*.

- ชัยธิดา ห้วนนา. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านปางอ้ายห้วยชมภู จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2527). การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บูรพาสาส์น.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2528). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- นันทนา เทพบริรักษ์. (2544). 413503 กิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา (*student activities in elementary level*). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิภาภรณ์ หาญศิริสกุล. (2534). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา. อุดรธานี: กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9, ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวิริยาสาสน.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2524). กิจกรรมร่วมหลักสูตรการบริหารกิจกรรมนักเรียน เอกสารประกอบหลักสูตรสภาการศึกษา (ประกอบการเรียนวิชา 335 ศึกษา 371). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะครุศาสตร์.
- ประภาส พาวินนท์. (2542). ทรัพยากรสารสนเทศและการรู้หนังสือ = *Information resources and literacy (IS389)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
- ไพโรจน์ นาคสุวรรณ และวันนอร์ มะทา. (2528). กิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.

ภิญญาพร นิตยประภา. (2534). *ห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ภิญโญ สาธร. (2523). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, ภาควิชาบริหารการศึกษา.

มัลลิกา นาคเสรี. (2529). *ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

รัฐจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร. (2524). *ห้องสมุดโรงเรียน*.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะมนุษยศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษ์.

ลมูล รัตตากร. (2530). *การใช้ห้องสมุด* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

วัชรวิวรรณ วัดบัว. (2535). *ปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.

วันนอร์ มะทา. (2523). *กิจกรรมเสริมหลักสูตรทฤษฎีและปฏิบัติ* (332). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วาณี ฐาปนวงศ์สานติ. (2531). *กิจกรรมห้องสมุด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วีระวรรณ วรรณโท. (2545). *การจัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

สมเกียรติ ศรีสกุล. (2539). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา* (1023204).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ์.

สมพิศ ไห้งาม. (2550). *การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน = Student personnel management and administration*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2544). *การบริหารกิจการนักเรียน = Student rersonnel administration* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมาน ลอยฟ้า. (2544). การรู้สารสนเทศ: ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ.

วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 19(1), 1-14.

สัมฤทธิ์ วันชัย. (2556). การจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะเพื่อทักษะ
การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา-
ตอนต้น โรงเรียนวังเชิงวิทยา จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สายสวาท สุวัฒน์กัญ. (2541). สภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรมชุมนุมนักวิทยาศาสตร์
รุ่นเยาว์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร-
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2535). แผนพัฒนาการศึกษา-
แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัย หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2520). เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา บริหาร 311 การบริหาร
กิจการนักเรียน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

อัมพร ปันศรี, นันทนา เพือก่อง และสุภัทรา นัตรเงิน. (2515). วิธีสอนการใช้ห้องสมุด.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Dufee, W. C. (1978). A study of student activity programs in the public senior
high schools of Oklahoma. *Dissertation Abstracts International*. 38(5),
3499-A.

Edward, H. R. (1971). A study of student activity programs in high schools of
Michigan. *Dissertation Abstracts International*, 38(5), 3102-A.

Glatthorn, A. A., & Norman, A. P. (1986). *Middle school/junior high principal's
handbook: Practical guide for developing better schools*. Englewood
Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Mahoney, J. L. (2000). School extracurricular activity participation as a moderator in the development of antisocial patterns. *Child Development*, 71, 502-516.
- Mcneal, J. D. (1998). *Curriculum: A comprehensive instruction*. Boston: Little Brow and Company.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวโสภิตา พลเยี่ยม
วัน เดือน ปีเกิด	20 มิถุนายน 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา	สำเร็จปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2552 สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู สาขาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2554
ตำแหน่งหน้าที่	
การงานปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย ครูบรรณารักษ์ รับผิดชอบงานสอนและการดำเนินงานห้องสมุด และกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียน โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยา อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว